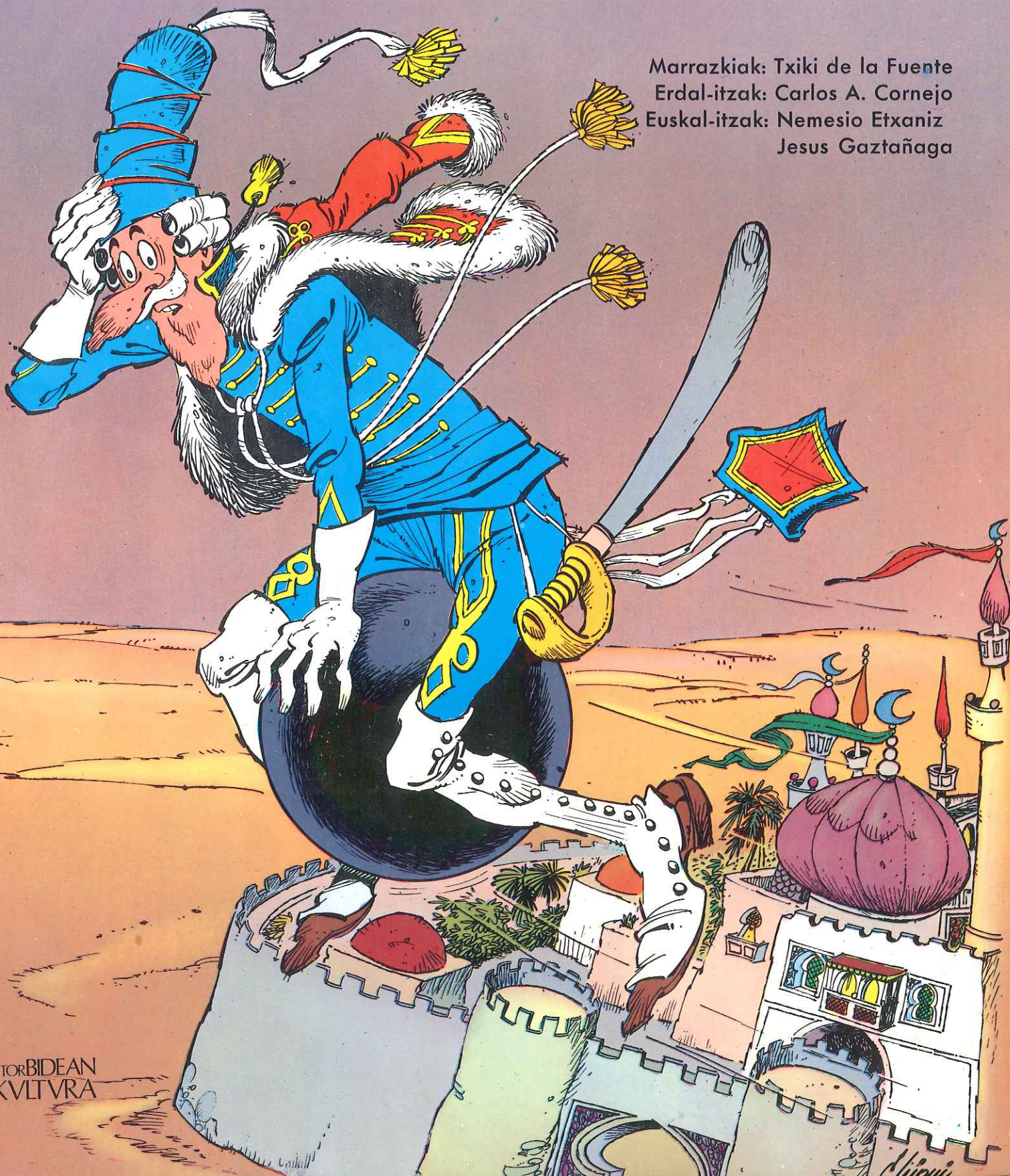


FOLL-LE-3-(C-3)

# MUNTXAUSEN'GO BAROIA

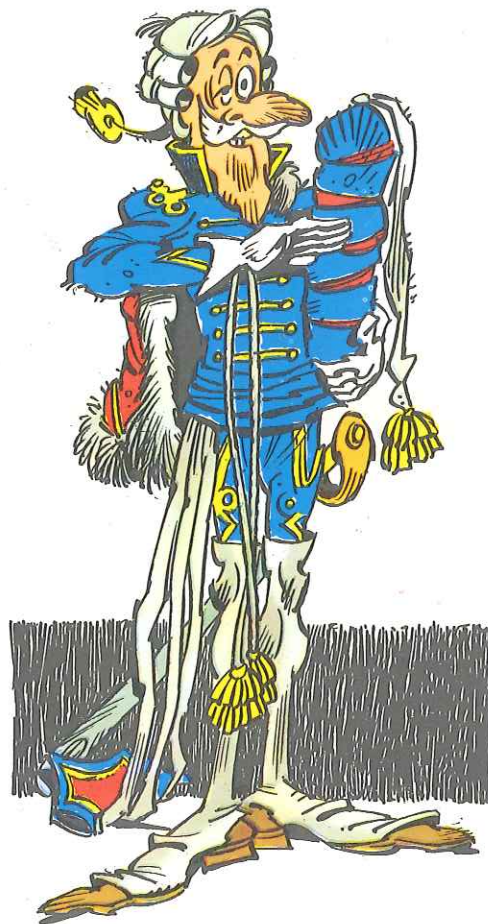
Marrazkiak: Txiki de la Fuente  
Erdal-itzak: Carlos A. Cornejo  
Euskal-itzak: Nemesio Etxaniz  
Jesus Gaztañaga



**KIRIKIÑO**

EUSKAL KUTXA  
GALERIA VASCA

Colón de Larreátegui, 11  
(Galerias Bilbao)  
Urrut. 424 11 74 Telef.  
BILBAO -1



# MUNTXAUSEN'GO BAROIA

Marrazkiak: Txiki de la Fuente  
Erdal-itzak: Carlos A. Cornejo  
Euskal-itzak: Nemesio Etxaniz  
Jesus Gaztañaga

© José Luis de la Fuente 1975  
DERECHOS MUNDIALES RESERVADOS

© Euskal argitalpena ETOR  
Marrazkiak: Chiqui  
Erdal-itzak: Carlos Alberto Cornejo  
Kreatibo: Marco Antonio Katalinic  
Euskal-itzak: Nemesio Etxaniz eta  
Jesus Gaztañaga  
Margoak: Fotolitos ERNIO, S. L.  
I. S. B. N.: 84-400-8905-8  
Depósito Legal: S. S. 461-1975  
Imprimatzaillea: Gráficas Elurra  
Gral. Mola, 53 - Pasajes San Pedro (Guipúzcoa)  
Argitaratzaillea: Juan Jose Garmendia Arzelus



## MUNTXAUSEN'GO BAROIA

Aidean zear zuzendutako egeldiak neuk asmatuak dira. Orratx! Joan - efarriko berunbilla, neronek asmatu nuan. Gertaera amesgarri bat agertuko dizuet: "ARTZAREN ESKUTITZA"

Chiquis  
 COPYRIGHT 1973



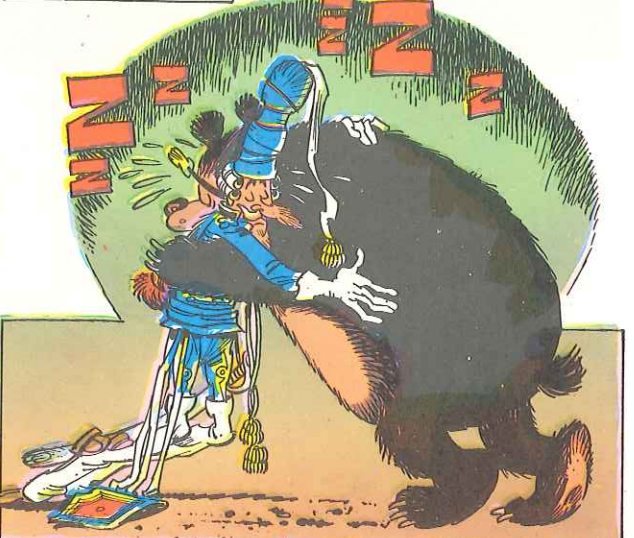
. Ordu luzeak borrokan...



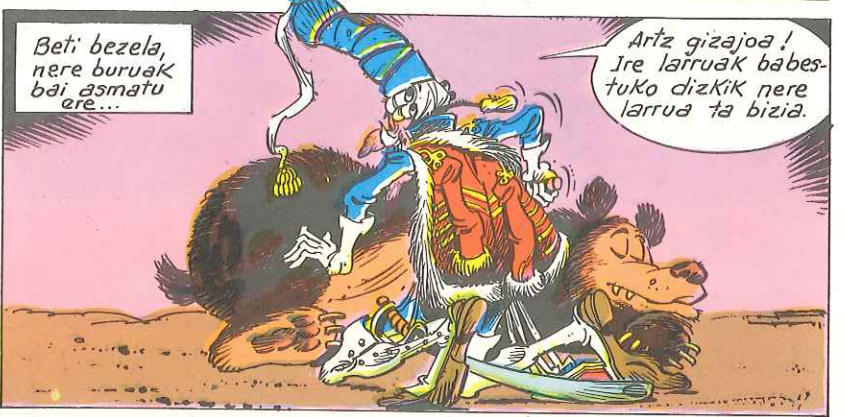
azkenean nekatu...



ta biak lo geldi-tu giñan.



Esnatu ta "Jainko maitea!"... Artz-talde baten lo-tokian nengon!

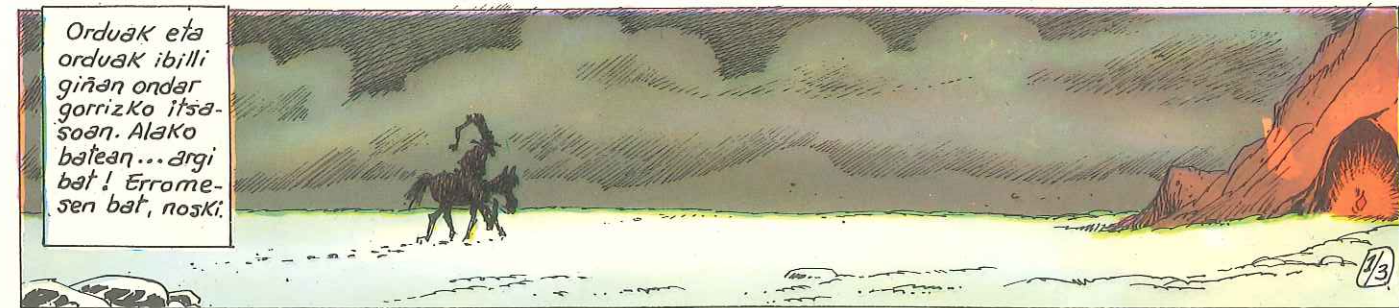
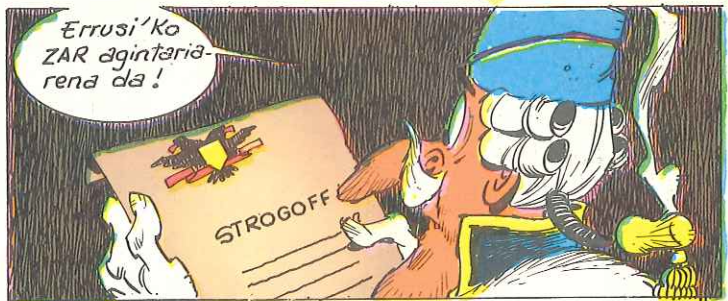


Chiqui

1/2



Artzaren izkuntza  
dasmatu bear izan  
nuan...





Gizajoa!... zakuki zaar bat besterik ez dauka soinean...



Ori da biotz onekoa izatea, jauna.

Artu ezazu, erromes, artz-larru au berogarriztat.



Geldi zaite nerekin gaueraKo. Bi sartzen gera arpe ontan. Kilo-metro askoan ez duzu aterperik arkituko.



Eskerrik asko. Baiña OMSK'era lenbailen iritxi bear dut.

Mendi orren atzean dago erria. Agur...

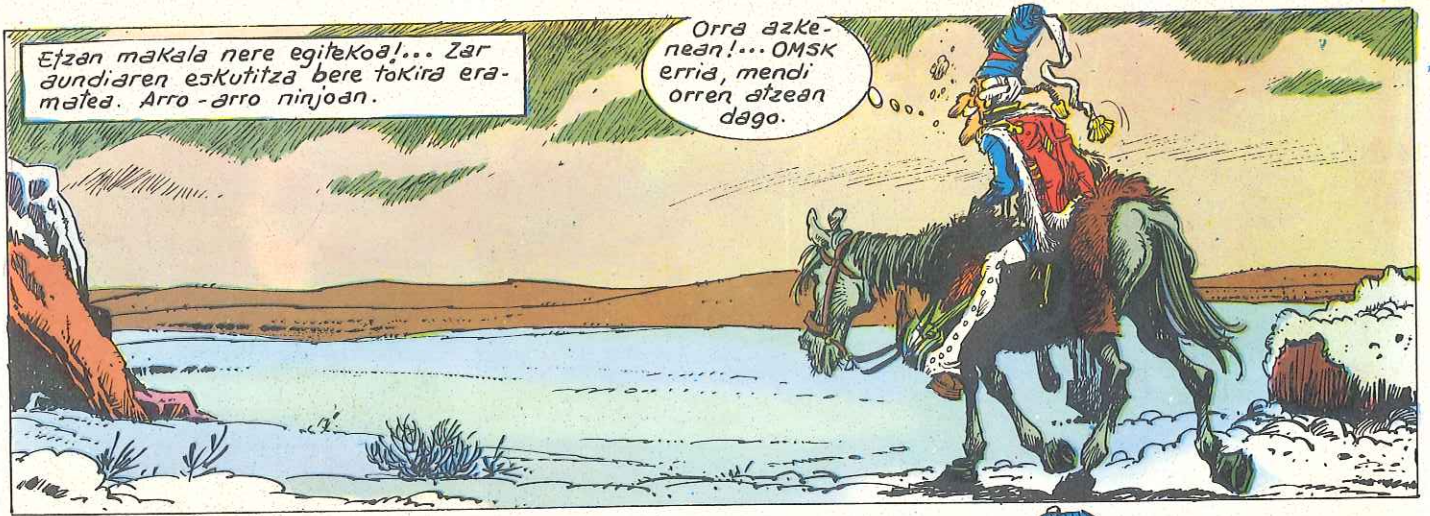
Andik bereala, zerutiko abots batek bete zuan bakartea:

BAROI ON!  
ZURE EKINTZAK IZANGO  
DU BERE SARIA



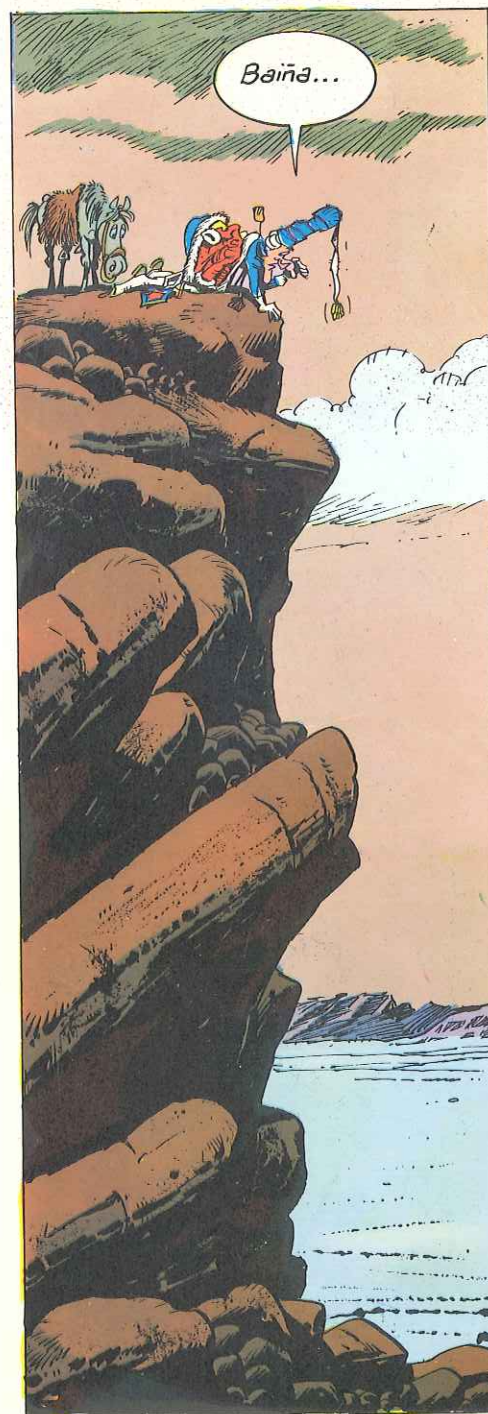
Zuzen ninjoan, baiña bidea arriskuz josia zegoan.

© Muga

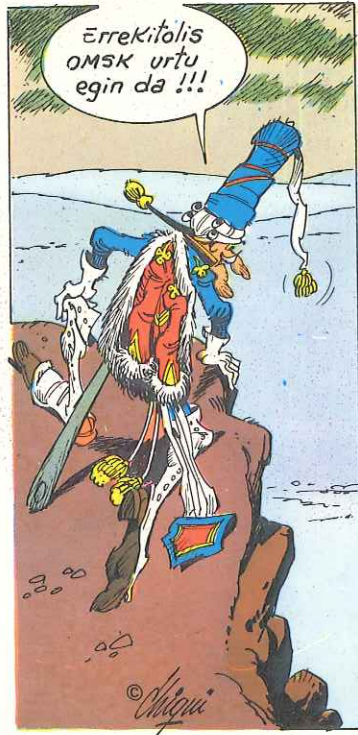


Etzan makala nere egitekoa!... Zar aundiaren eskutitza bere tokira eramatea. Arro-arro ninjoan.

Orra azkenean!... OMSK erria, mendi orren aizean dago.



Baina...



Errekitolis OMSK urtu egin da !!!



Zalantzarik ez! Ementxe bear luke OMSK erriak.

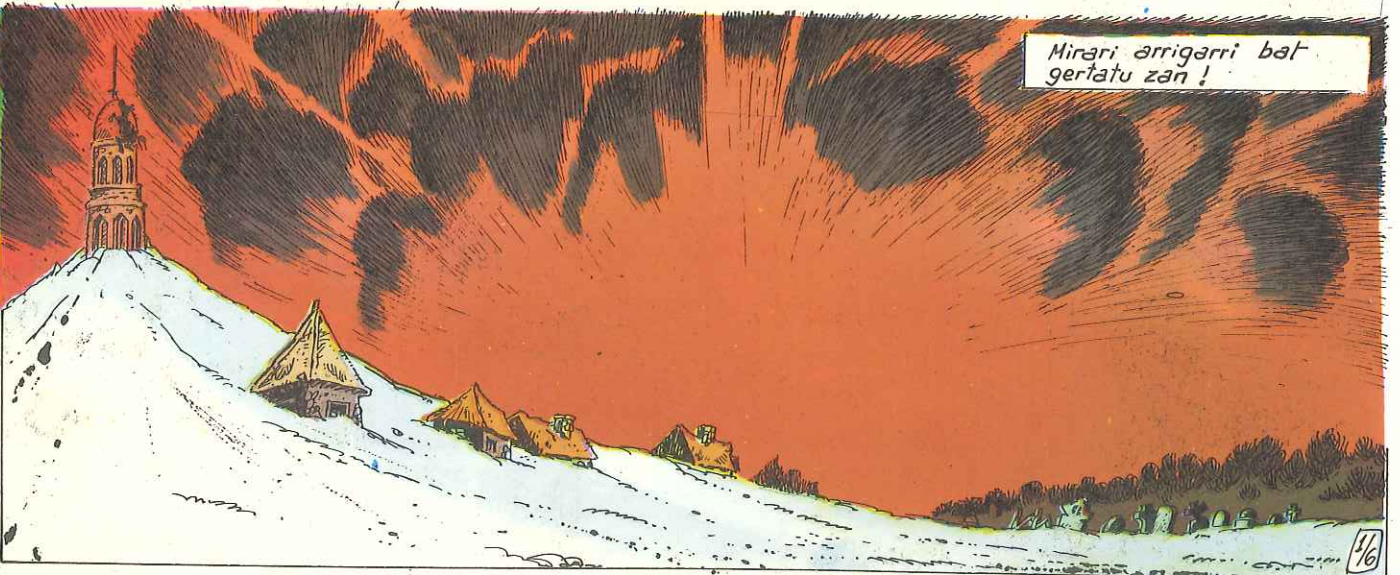
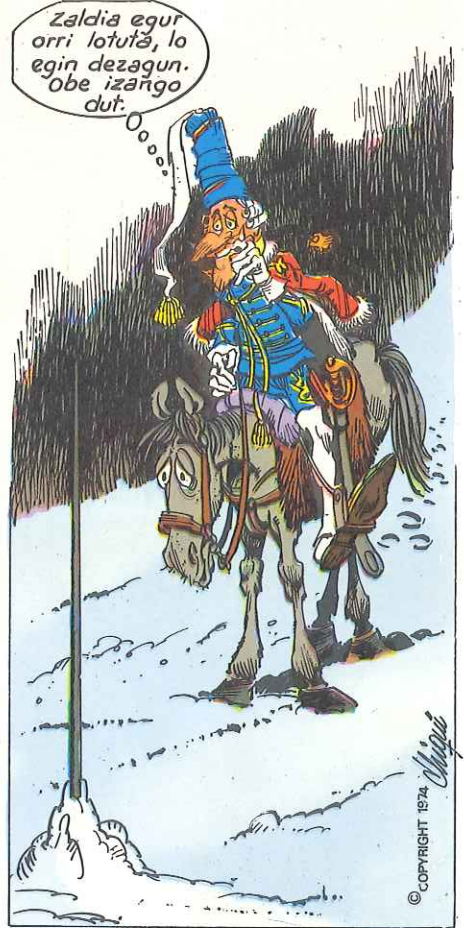


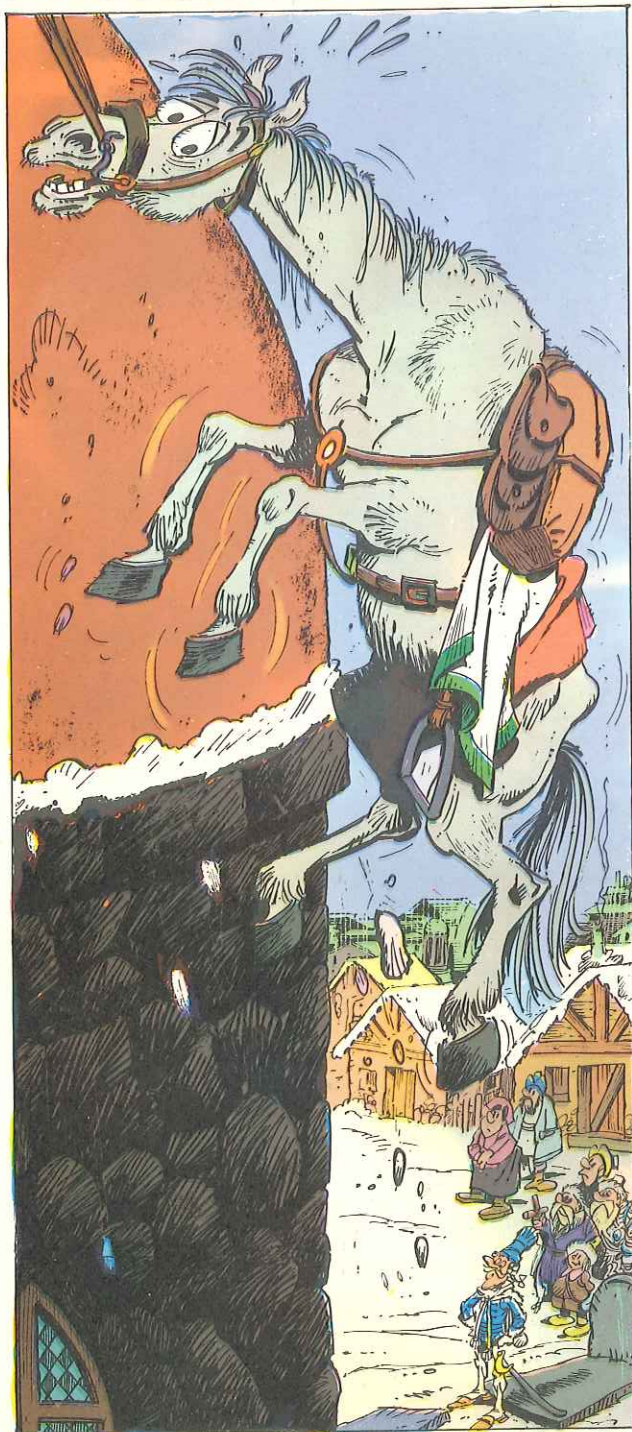
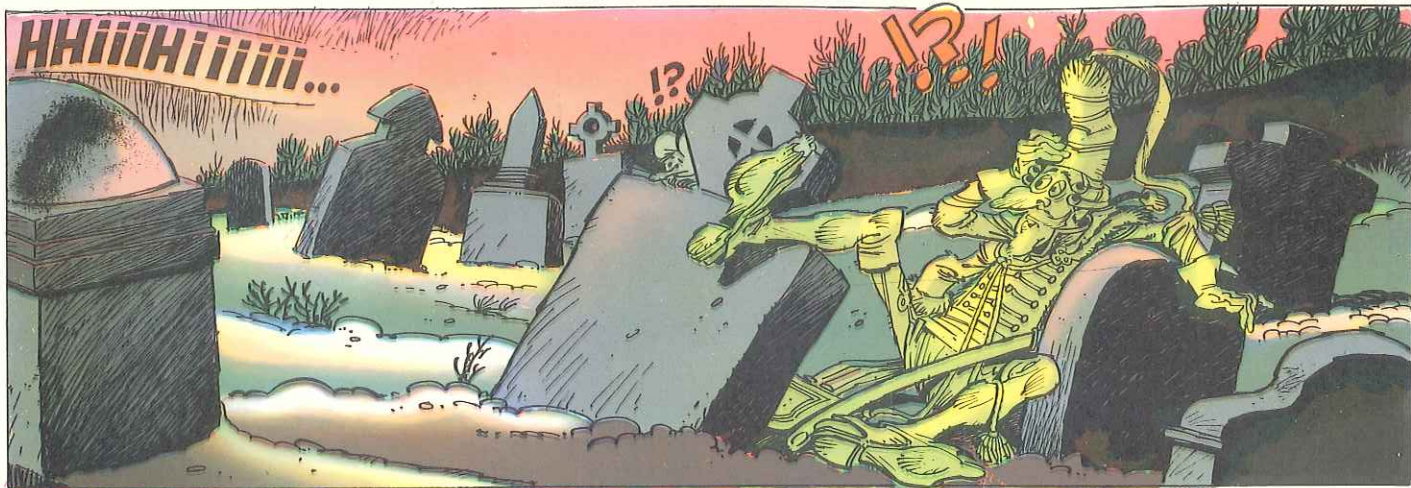
Nun izkutatu ote da ?

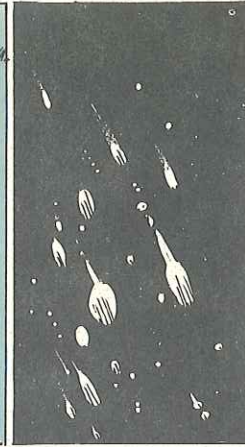
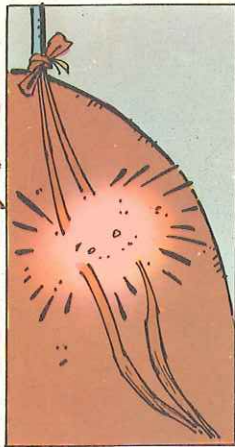


Au dek matrikula! Erri osoa aize biurtu!



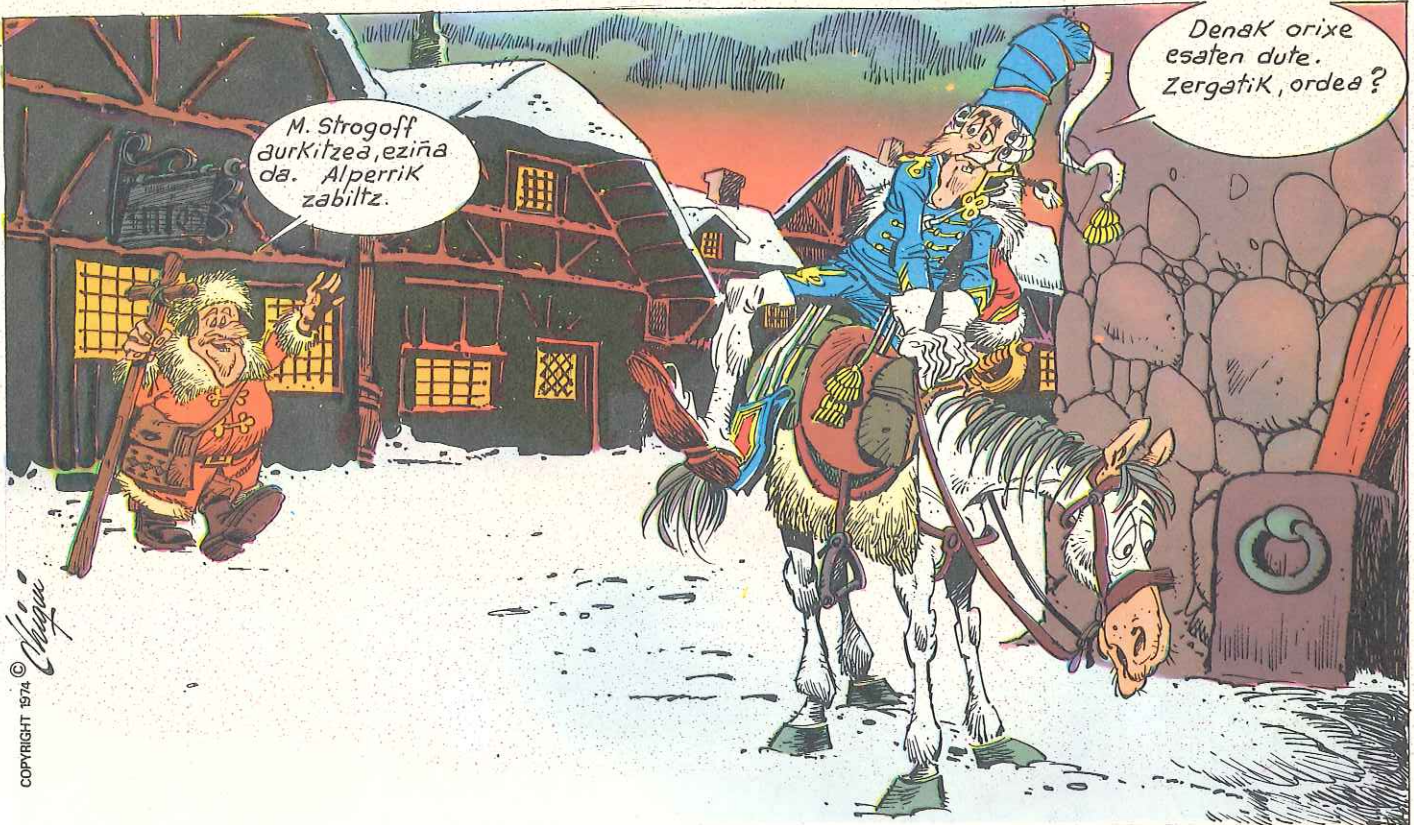






© COPYRIGHT 1973 Chiqui





M. Strogoff  
durkitzea, ezina  
da. Alperrik  
zabiltz.

Denak orixe  
esaten dute.  
Zergatik, ordea?

COPYRIGHT 1974 © *Chiqui*

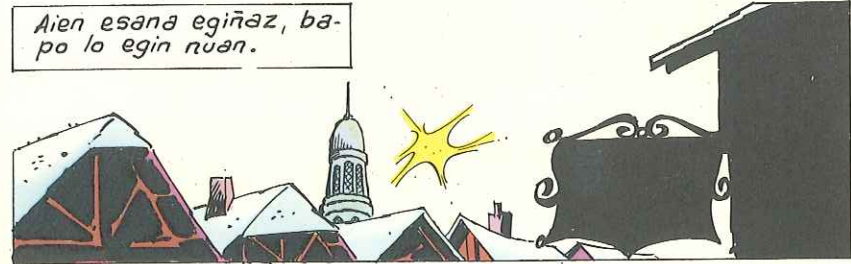


Damasco'n  
arrotz basatien  
durka gudatean  
dabil.

Ba... Da-  
masco'ra joan-  
go naiz... Zer-  
gatik ez?



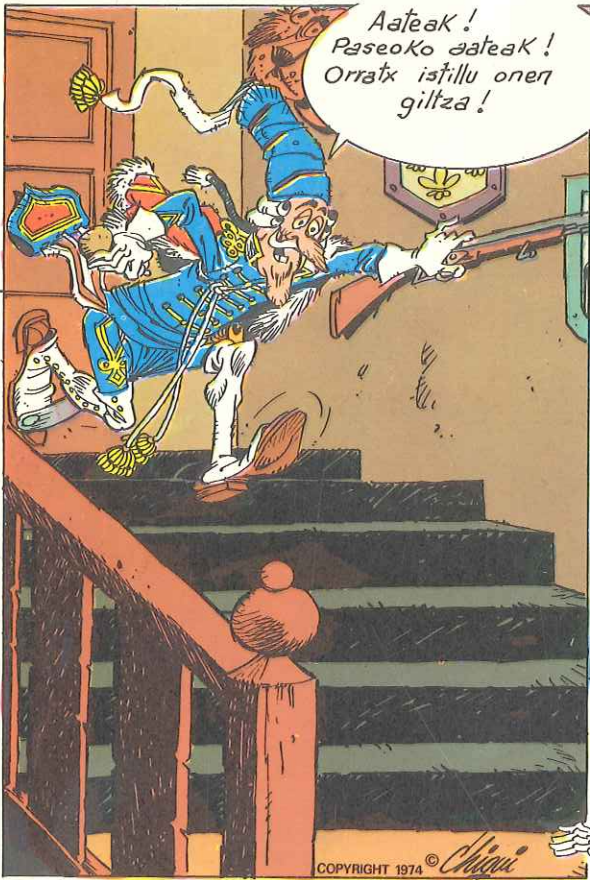
Jaun arrotz orrek lasai lo  
egizu ta ustegabeko zerbait  
izango duzu biar.



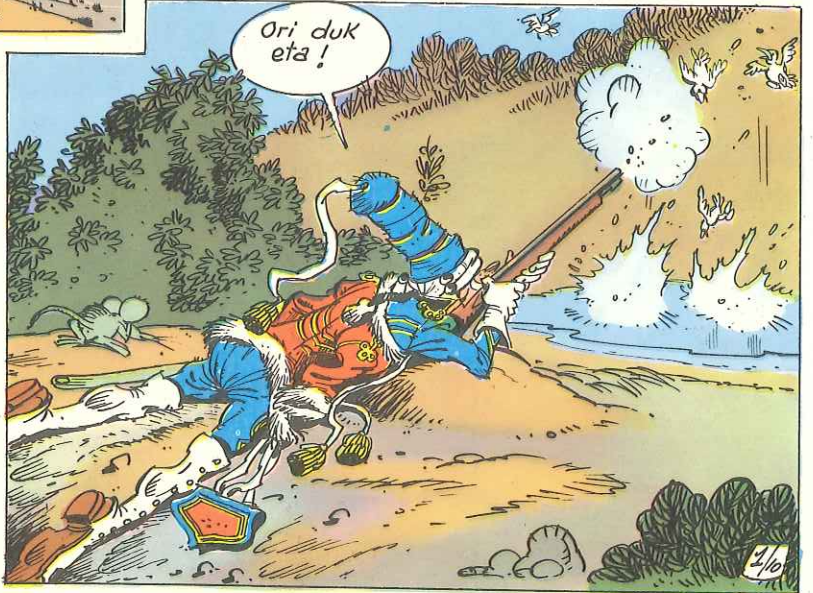
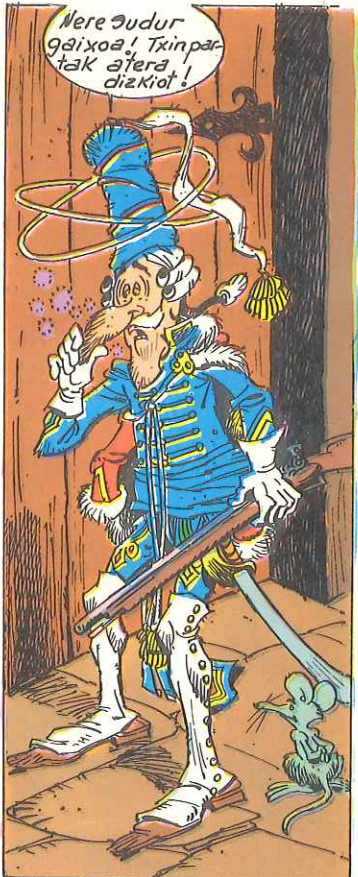
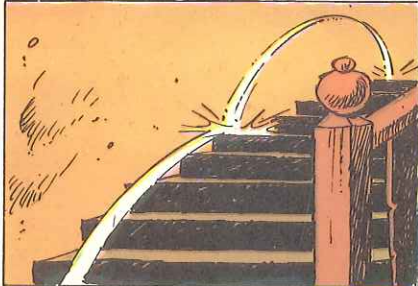
Aien esana egiñaz, ba-  
po lo egin nuan.

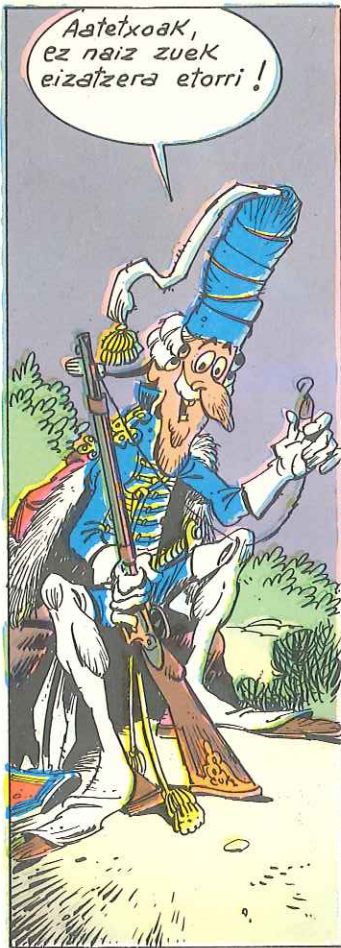


Errekortxolis! Bide-  
ak itxita daude...  
Aia, ere ...

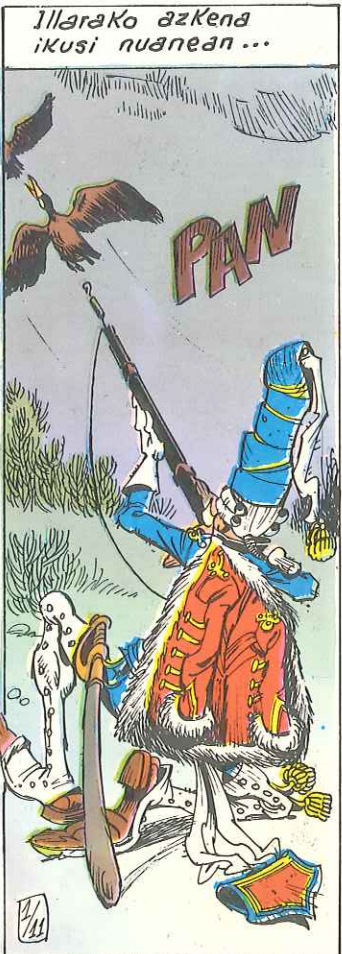


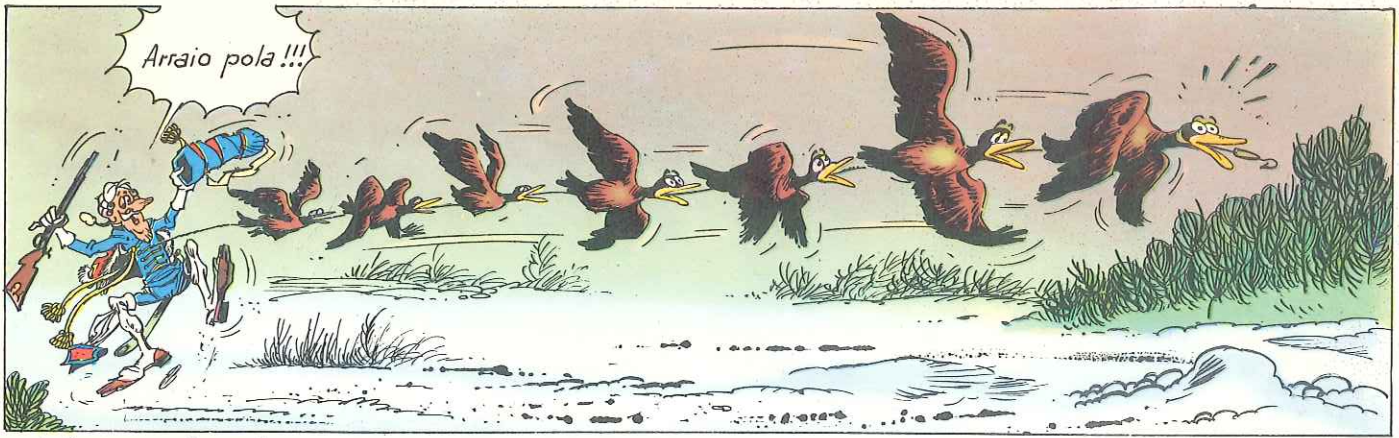
COPYRIGHT 1974 *Chiqui*





Muturra zatartu nuan  
sinuka eta lortu nuan...



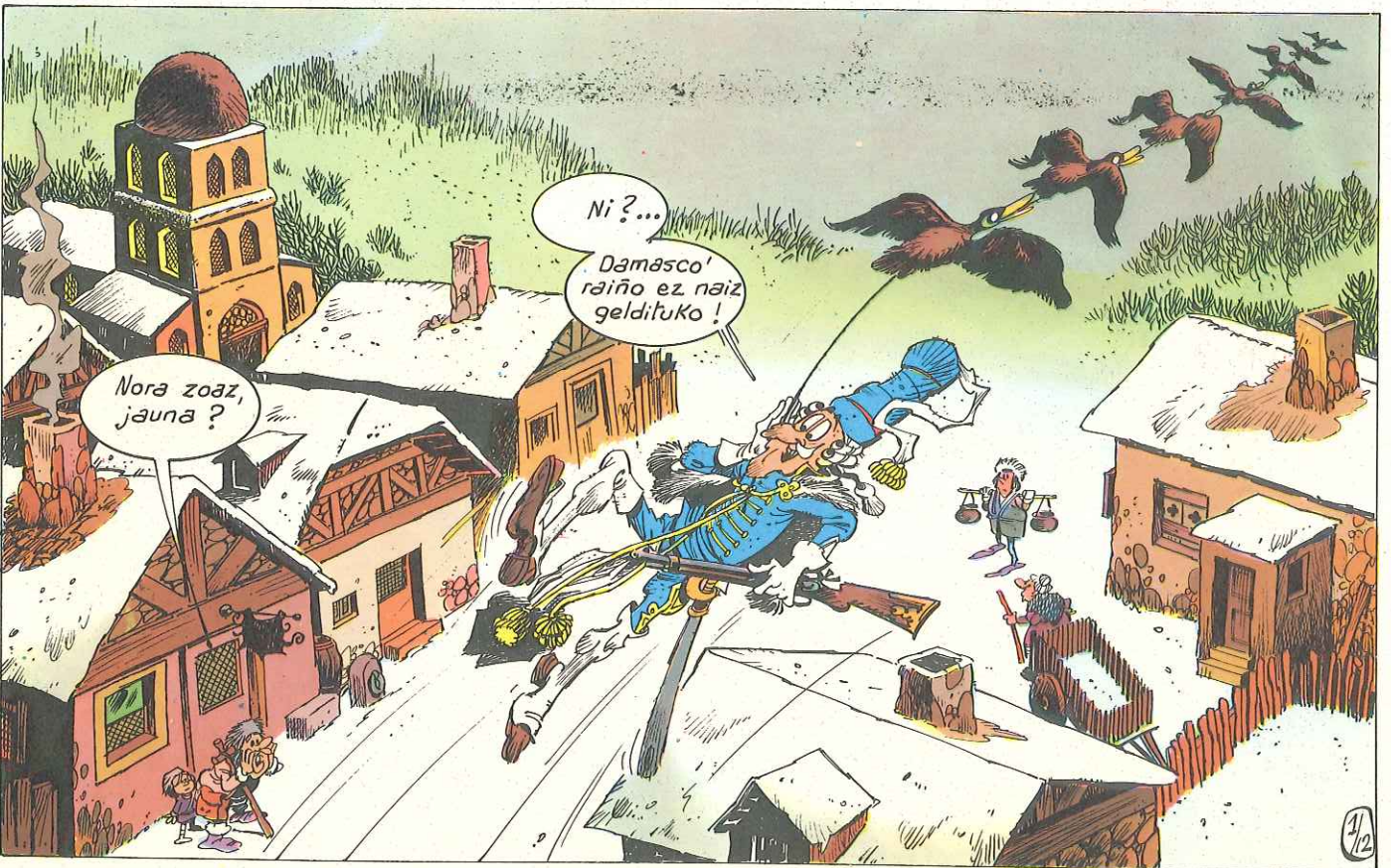
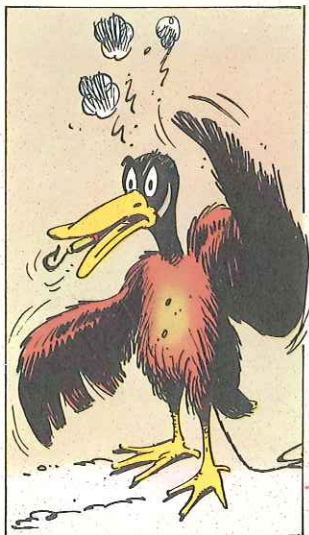


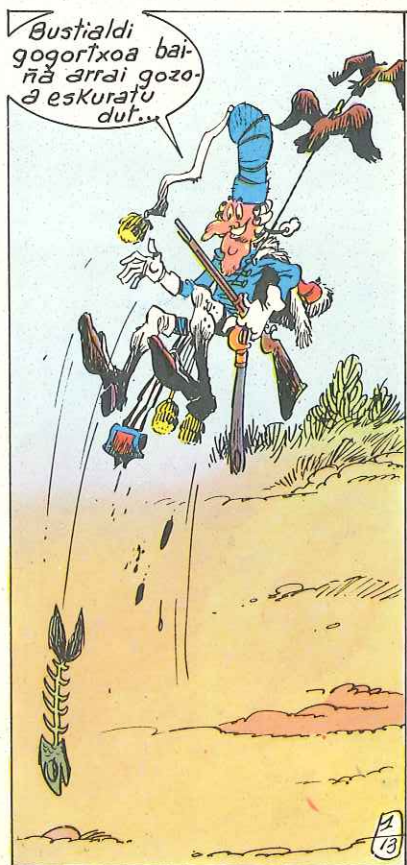
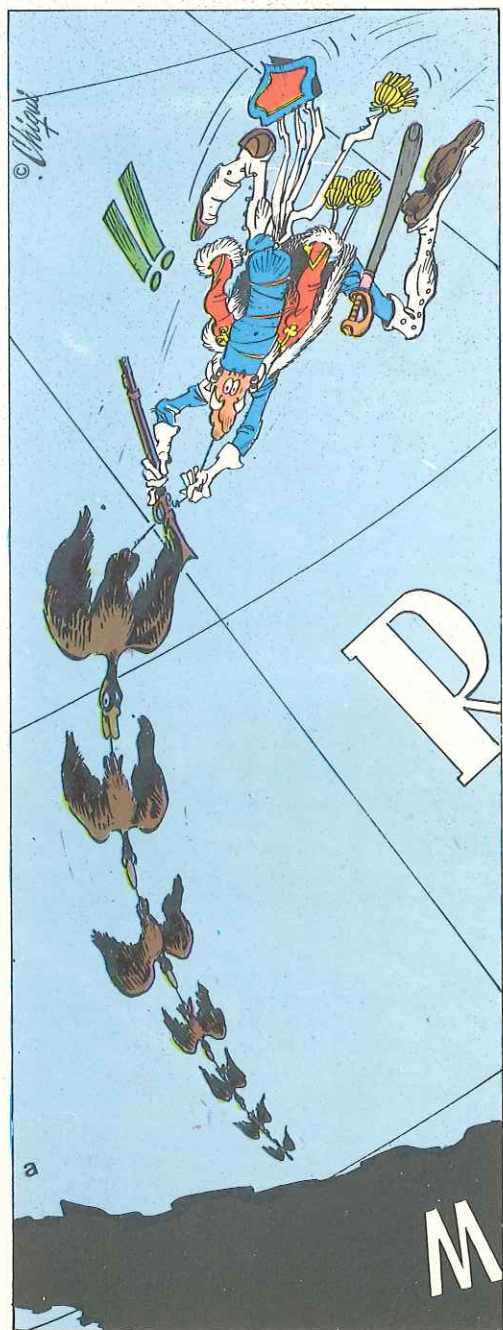
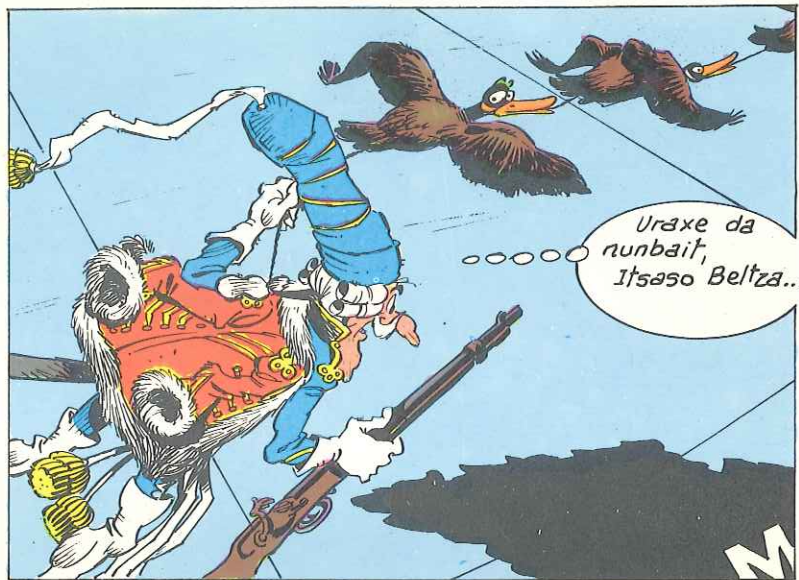
*Δετακ naastuan lurre-  
ra etorri ziran...*

*Buruzagiak kontuak  
atera zituan...*

*Eta egaka asi  
ziran...*

*Eta ni ere diekin egan...*





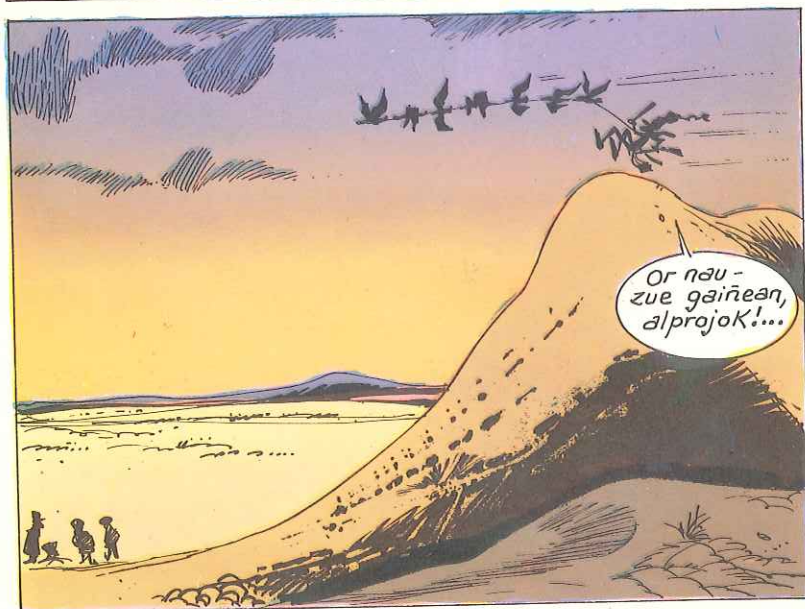




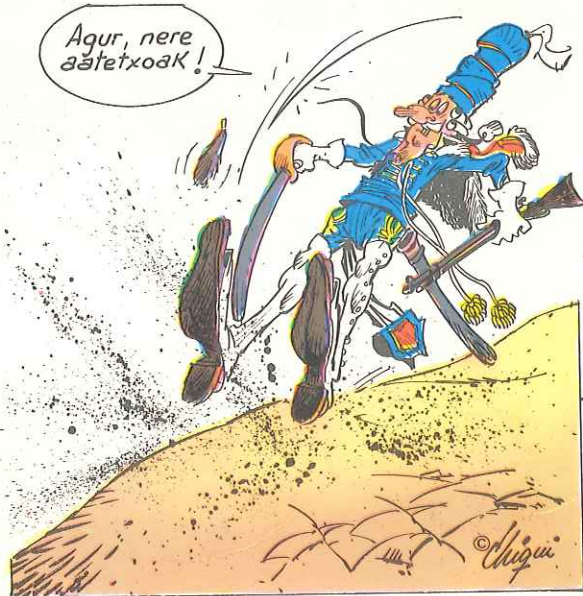
Izerdi-paíse-  
tan nago! Ba-  
samorjura iri-  
xi ote gera?



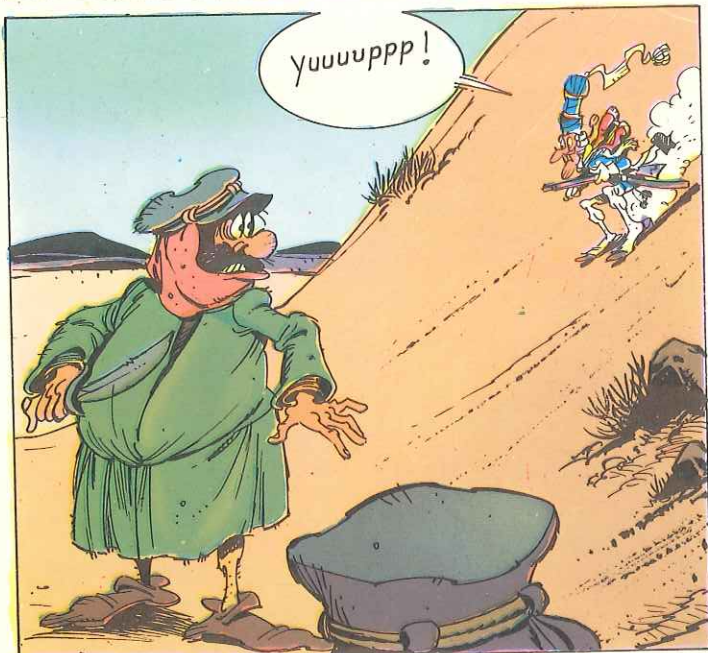
Zer da  
ori?  
Iru zirtzik,  
Usar bat ma-  
kiltzen !!!



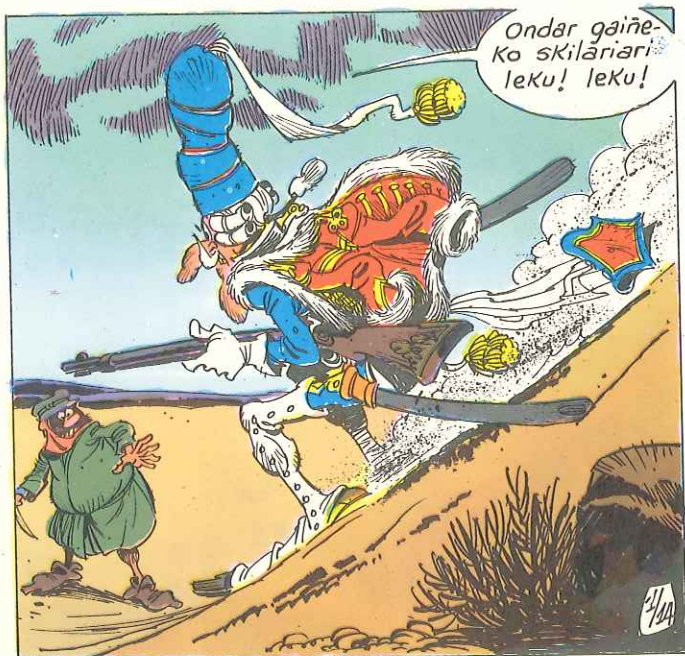
Or nau-  
zue gainean,  
alprojok!...



Agur, nere  
aaitxoak!



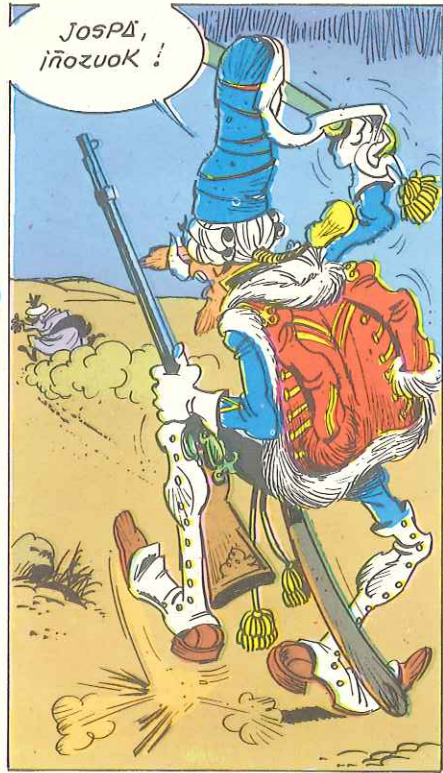
Yuuuuppp!



Ondar gaine-  
ko skilariari  
leku! leku!

Chiqui

2/10





Zar Aundiaren izenean, dedu-gurutzez saritzen zaitut... Zer ari zera?

Txistu jotzen dut... Gudari bati saria ematean, soiñu bat jo bear da...

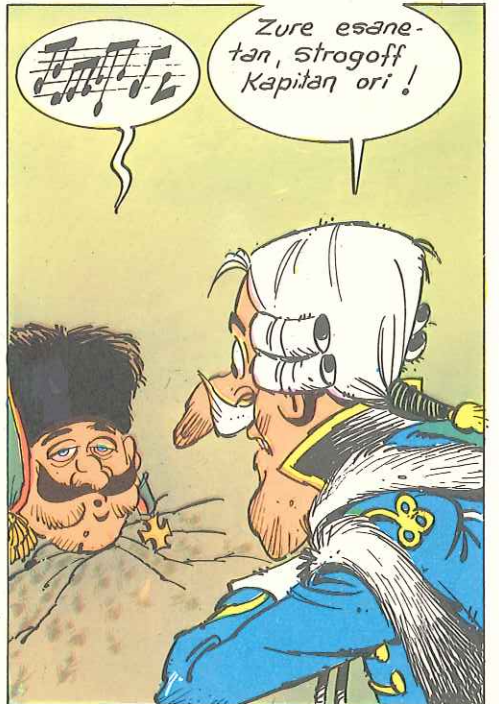


Naigabe bat daukat: Sultanaren etsaiak ondatu gabe gelditua...

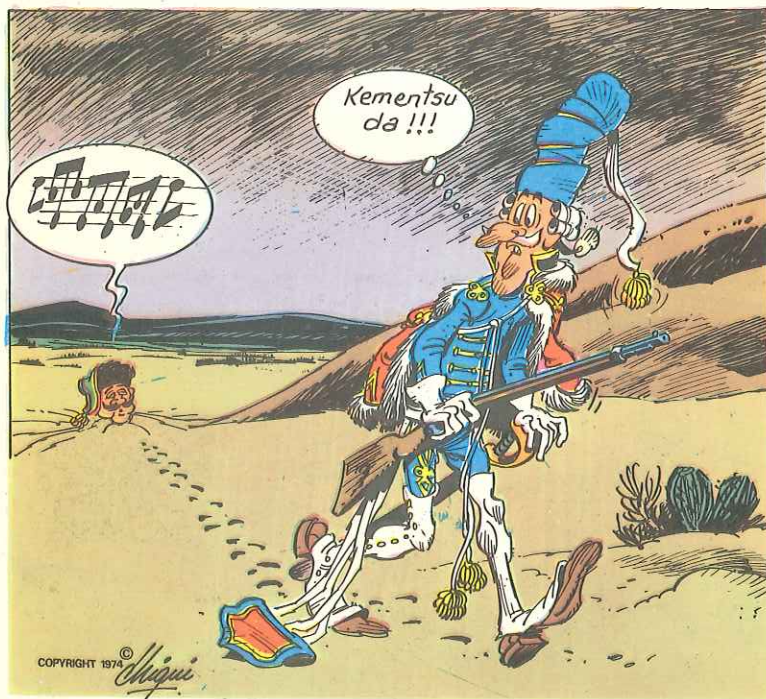
Nik egingo dut ori, zure izenean.



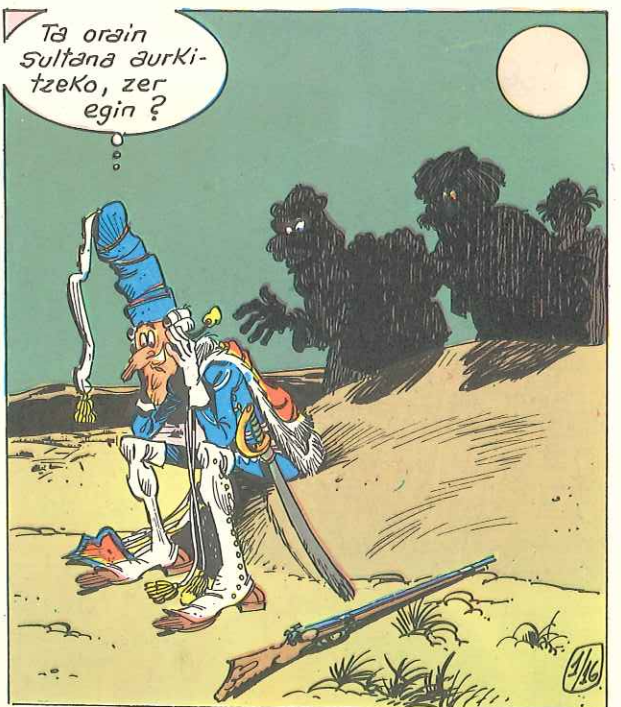
Eskerrik asko... Orain bakarrik egon nai dut... Txistu-soiñu au joaz, eriotzaren zai...



Zure esanetan, Strogoff Kapitan ori!



Kementsu da!!!



Ta orain sultana burkitzeko, zer egin?





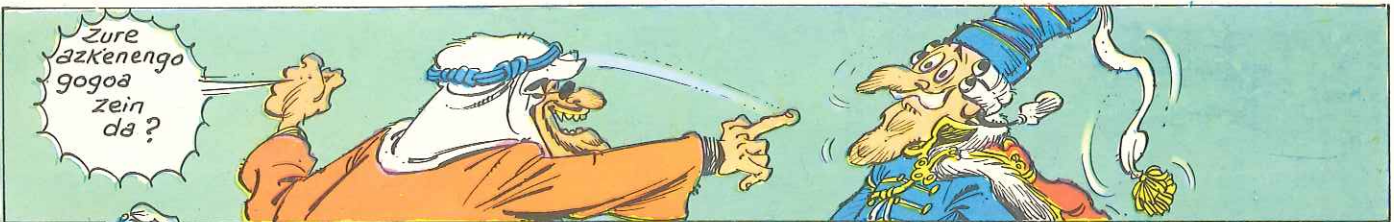
Garai onean etorri zera: Orainixe goaz billau orren jauregia parrokatzera. Ordubeta barru, lekuz aldatu bear dugu: Ala aundiaren baratzerera, beste mundura bialduko dugu!



Baiña zuk ikusiko duzu... Erasoa baiño leen, bialduko bai zaitugu beste mundura.



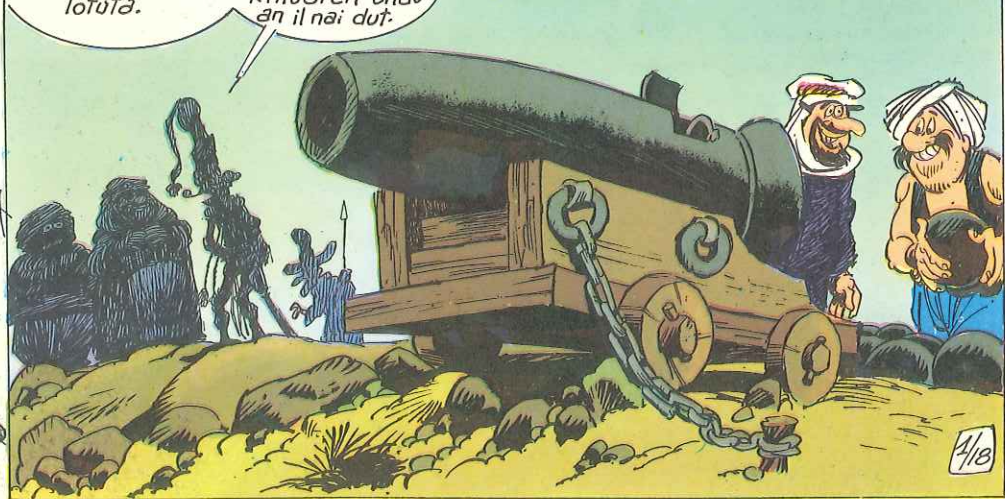
Neregatik ez gelditu... Nai ba'uzute, erasoa asi ta GERO il nai ba'nazute, nik ez dut aitzakirik ipiñiko.



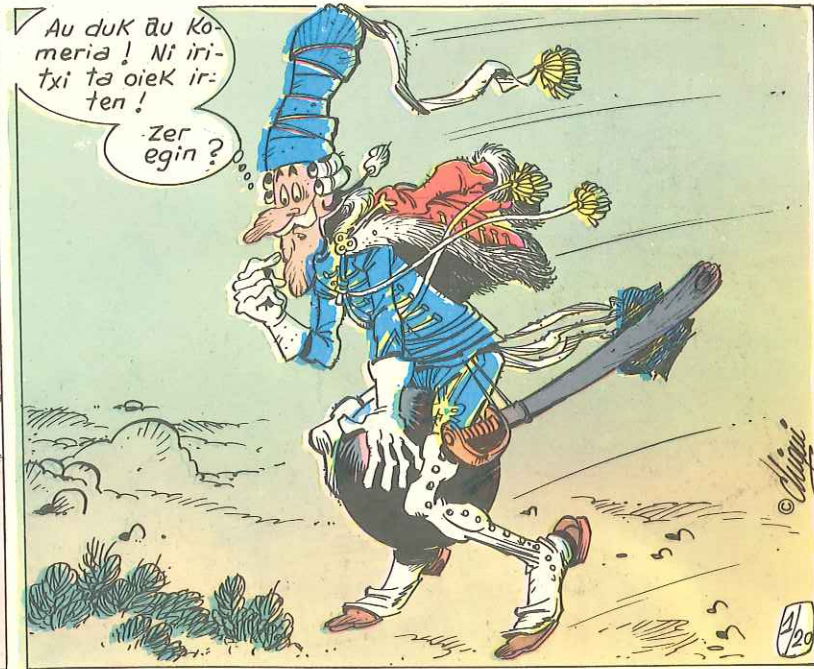
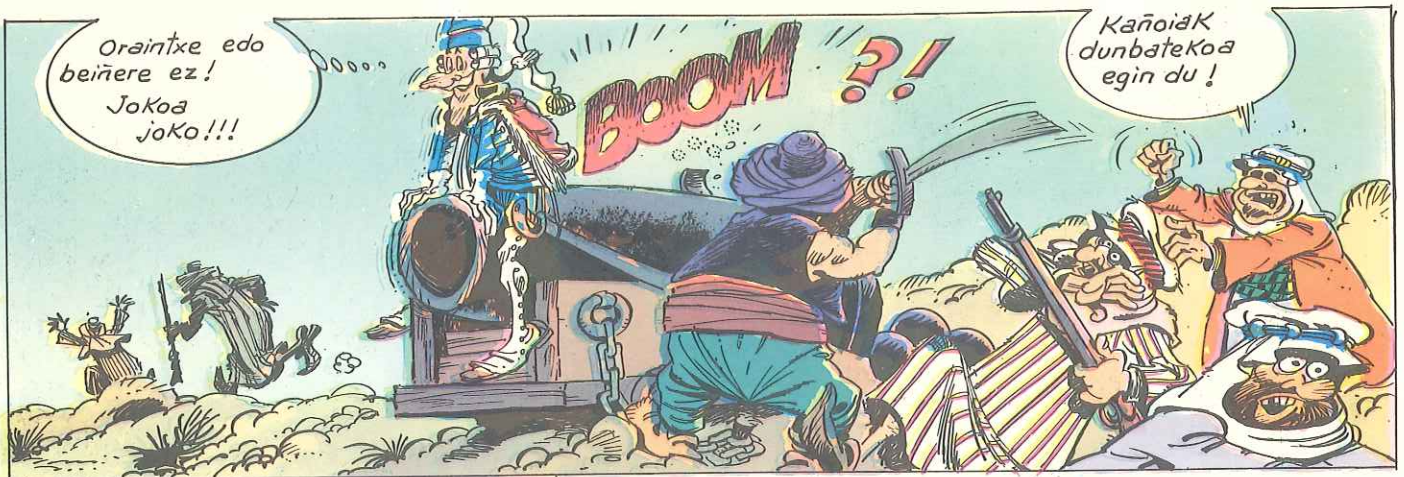
Zure azkenengo gogoa zein da?



Il bear ba'nazute jarri nazazute kañoiari lotuta. Gudari jator naizen aldetik, nere izkilluaren ondoren il nai dut.



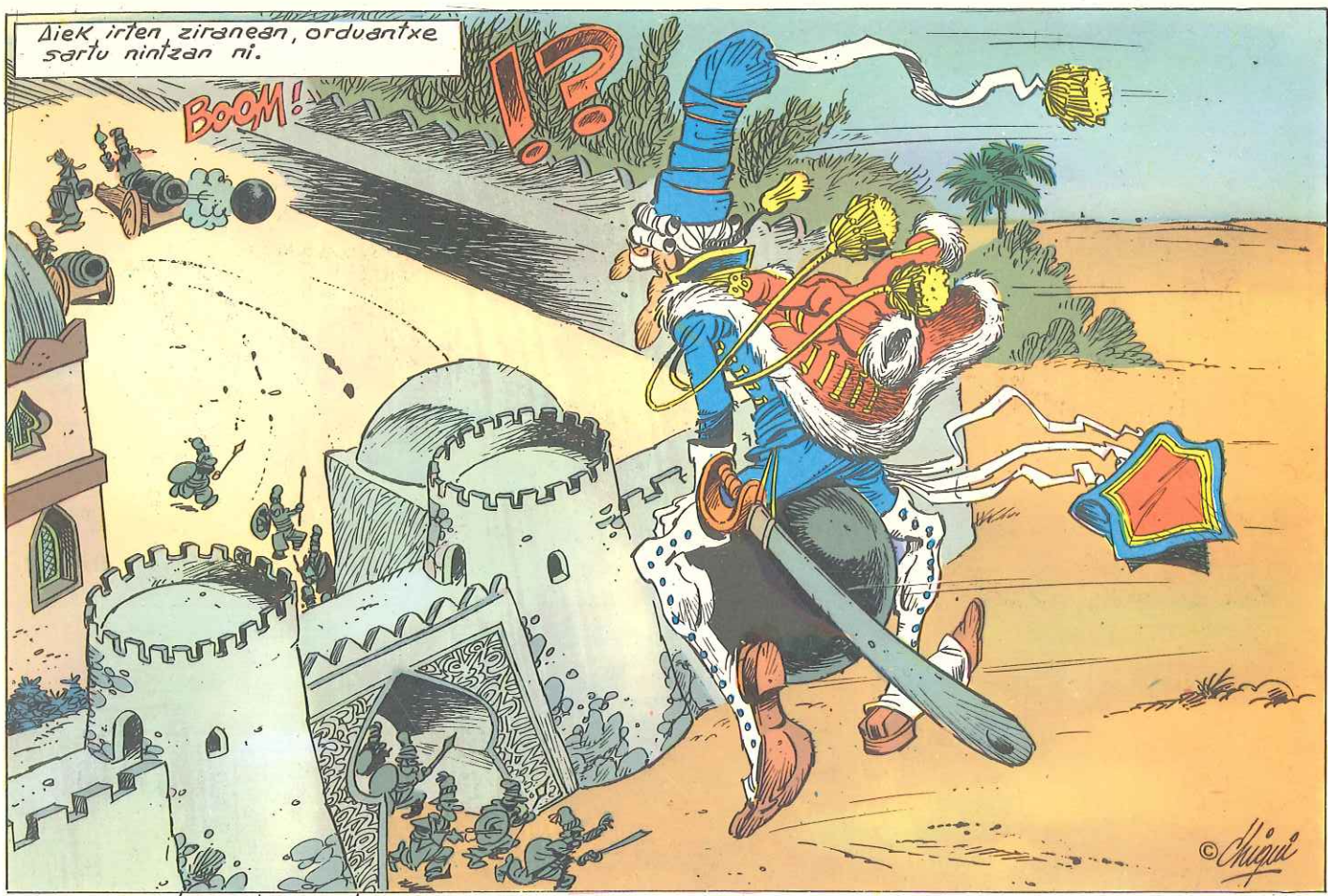




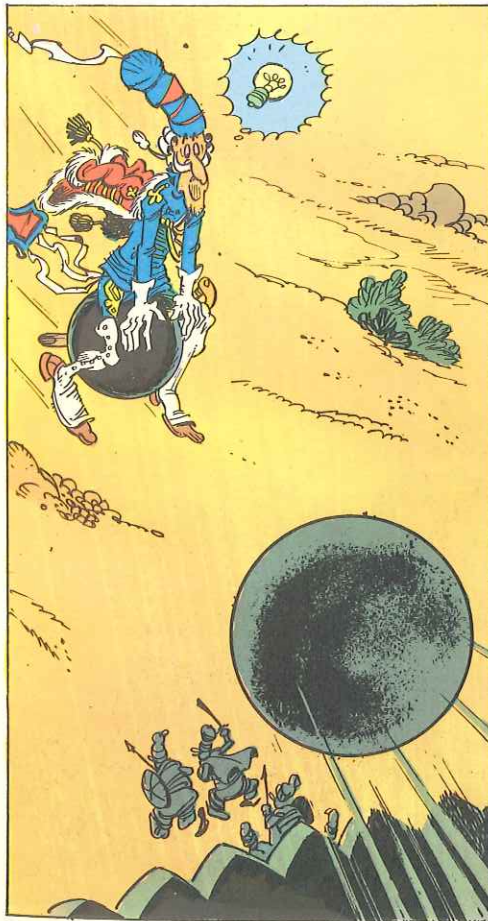
Diek irten, ziranean, orduantxe sartu nintzan ni.

BOOM!

!?



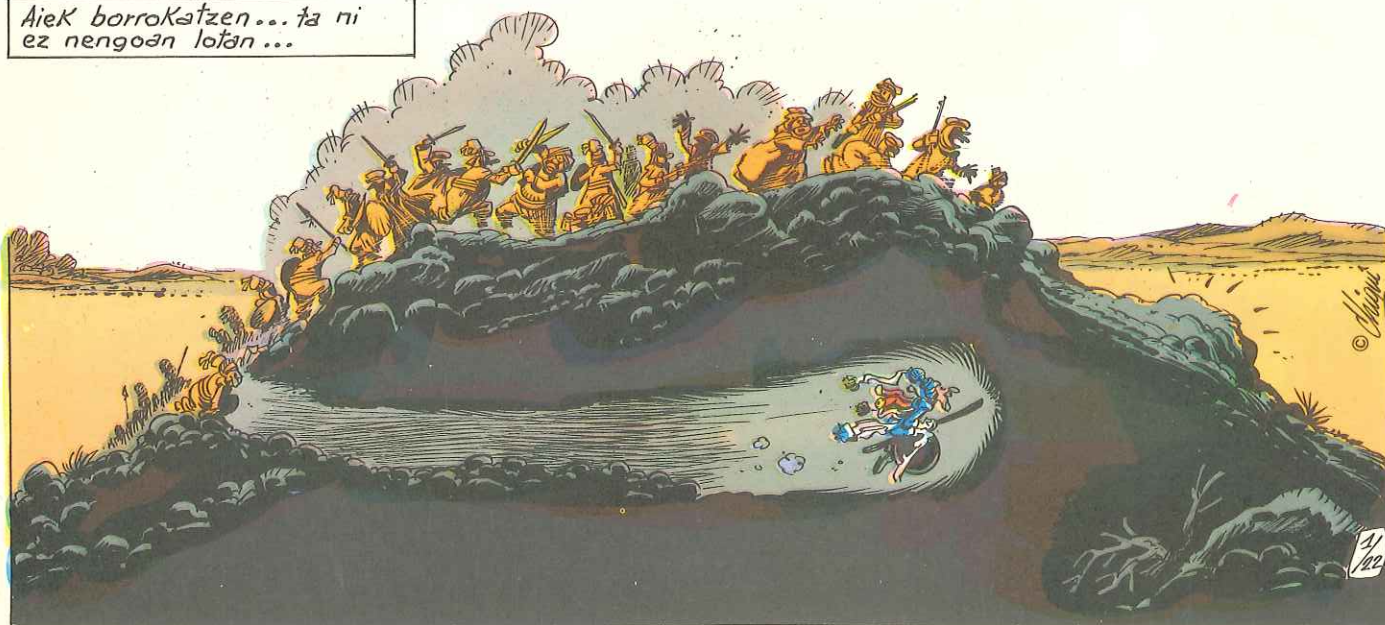
Baiña saritzen dana, irten ere egin daiteke...

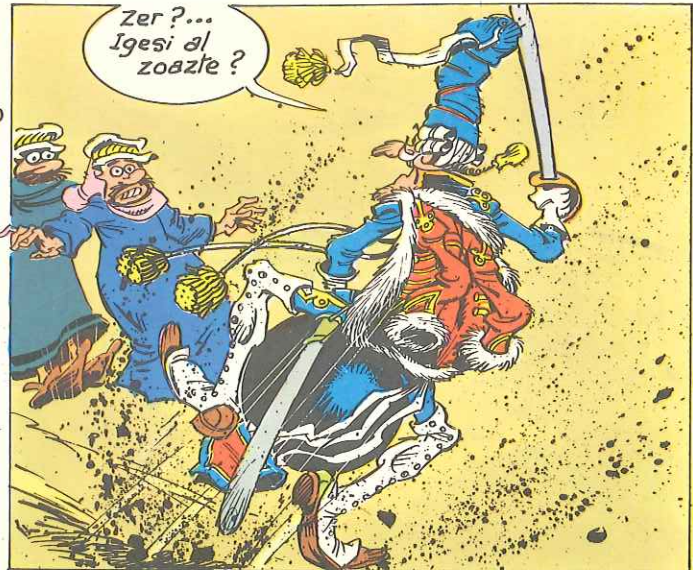






Aiek borrokatzen... ta ni ez nengoan lotan...

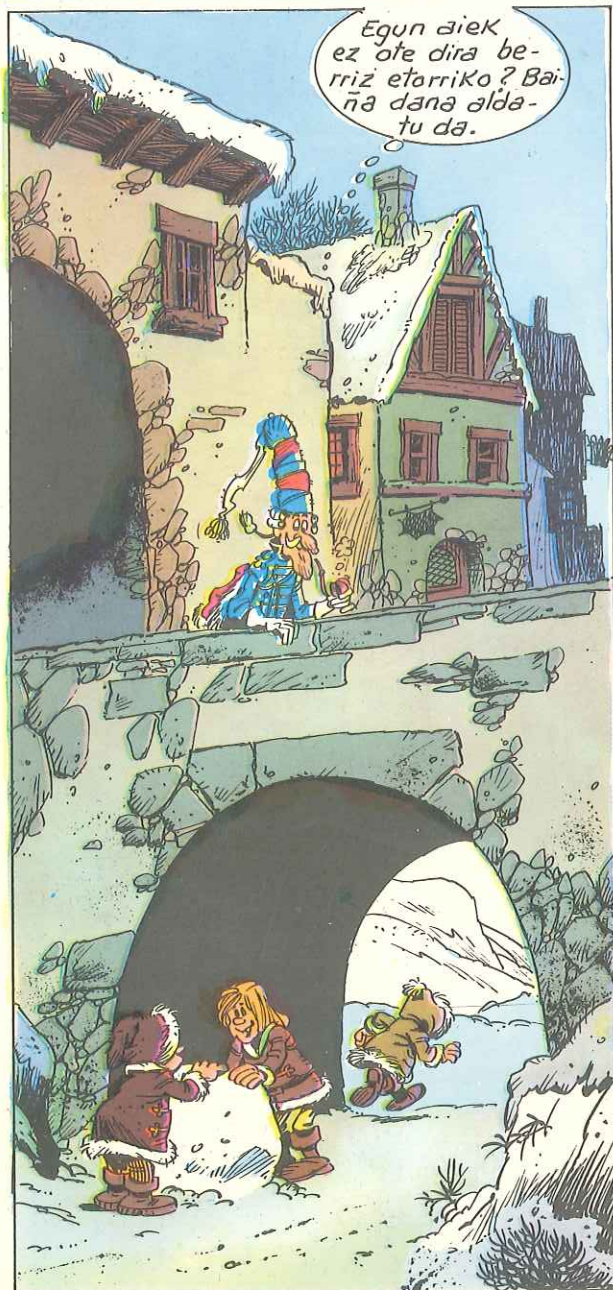




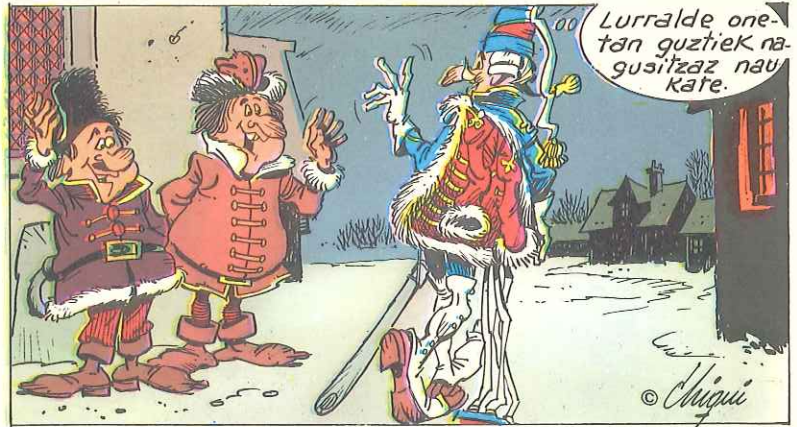




Alako zerrurik !!!  
Egun zoragarriak!



Egun aiek ez ote dira berriz etorriko? Baina dana aldatu da.



Lurralde onetan guztiak nagusitazaukate.



Ta ala ere...  
Nere gertaera aundiak

Kontatzean gezurtizatartzen nautete.



HA HA HA

Joateko ordua ote dut?



Jendeari etzaio a-  
tsegin bakarkako gi-  
zaundirik!... Naia-  
go ditu gudas-  
teak...

© Miqui



Eta nik  
ez dut gu-  
darostarik!



**BRAVO!**

**BRAVO!**

"Kaskamaki-  
lla" jenerala  
pozik goratzen  
dute!



Gerratean, kaska-  
ezurra kendu zioten;  
aren lekuan gaitzairuzko txapa  
ipiñi zioten!  
Ori gizona!



Baroi jau-  
na! Ongi  
etorri!

Eguzkitan,  
diz-diz egiten  
dio txapa  
orrek!



Nere maiKide izango al  
zera, gaur arratsaldean?

Gero "Ibiltari gosefia" izeneko ardandegian ...

Δ, bai, Jenerala izen aundi-ko gizona da... Aren iritziak, begirunez artzeKoak.



© Miqui  
COPYRIGHT 1974

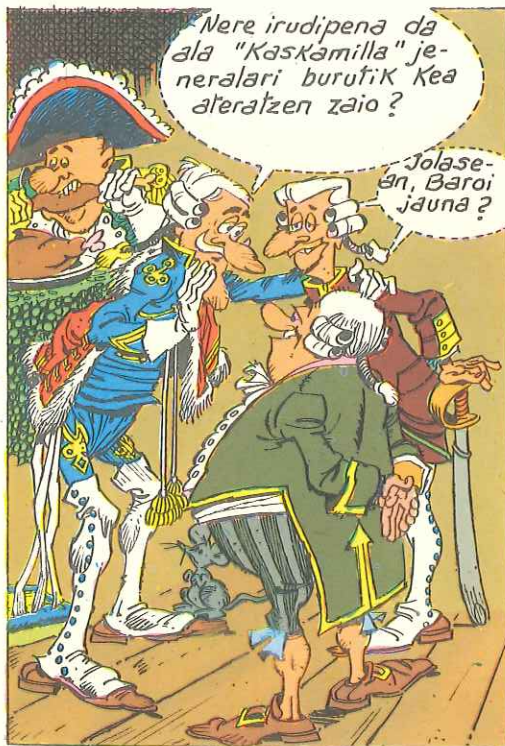


Gulu...  
Gulu...  
Gulu...  
ZurruT !!!



Jenerala jauna! Esan duzuna ez dut ulertu...

Gudaroste ga-beko gizona, utsa dala esan dut. (KurruK)... Barkatu.



Nere irudipena da ala "Kaskamilla" jeneralaria burutiK Kea ateratzen zaio?

Jolasean, Baroi jauna?

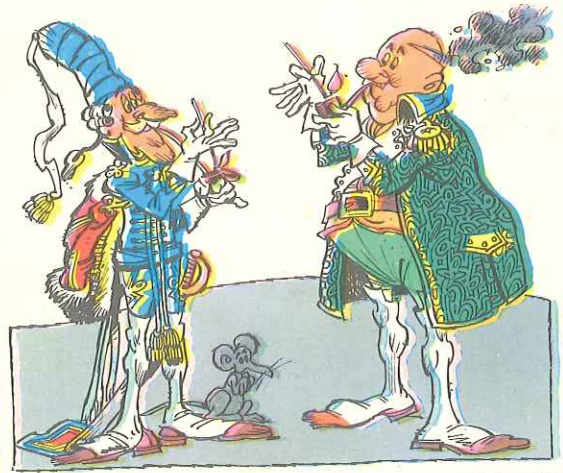


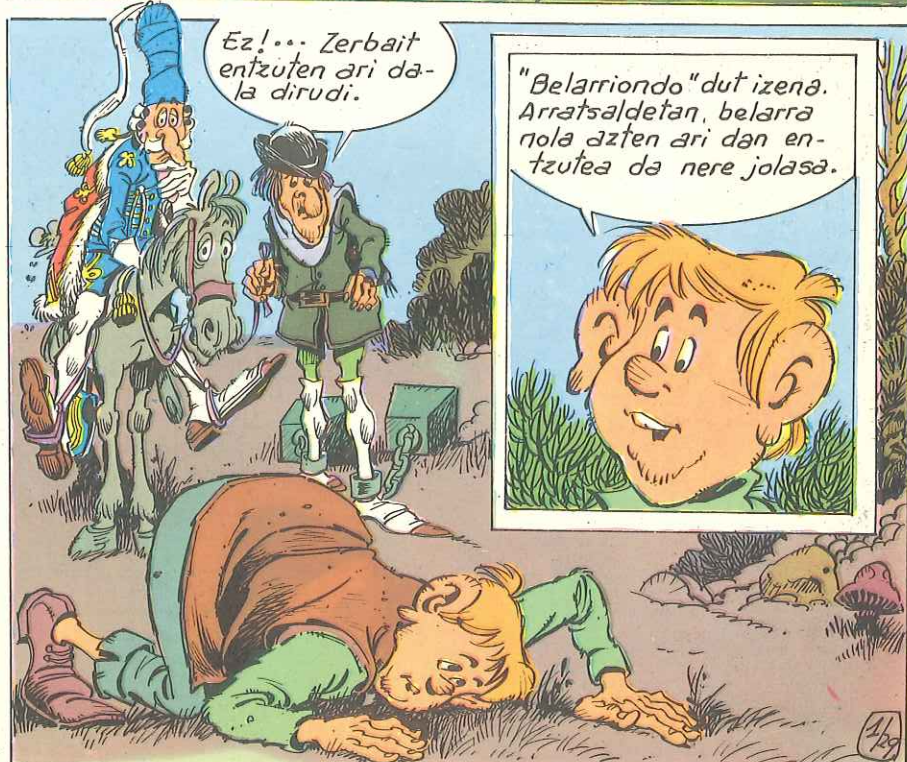
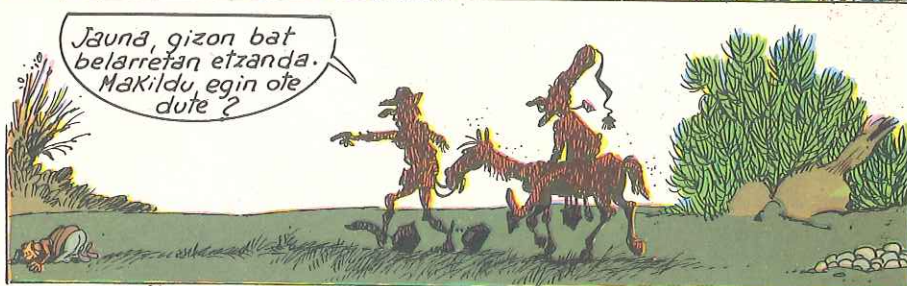
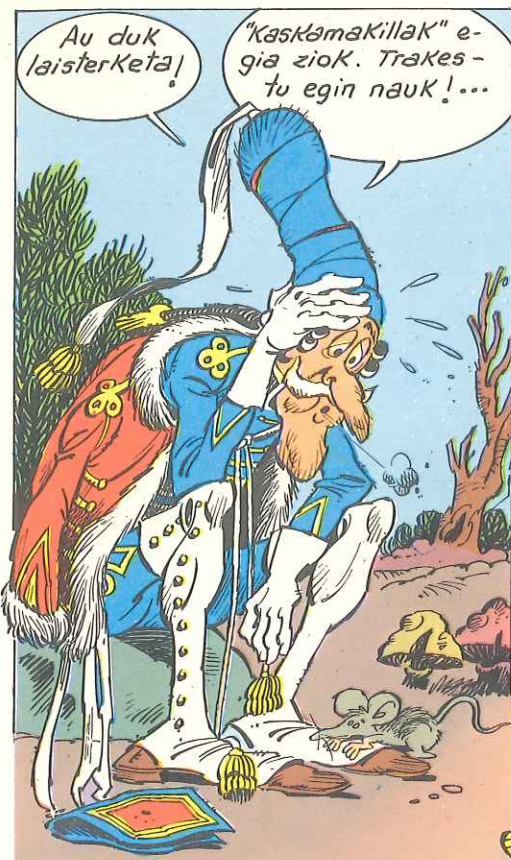
Esana esan! Giza-gaillen bakartiak inork ere ez dituznai!

Iritzi oso borobillak dituzu.

Barkatu jaunak! Ke onek etzaituzte zora-biatuko, noski. Apal-on doan ardo lurrunak botatzen ditut nere burutiK...



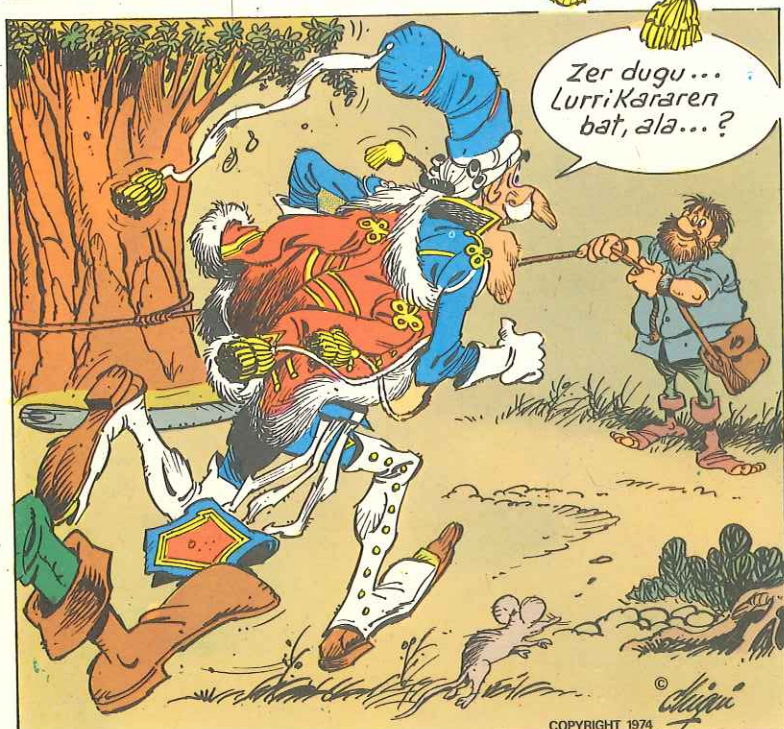




© Niqui

1/29







Zera... Egura eramaiteko zugaitezak sustraitik alera bear eta...

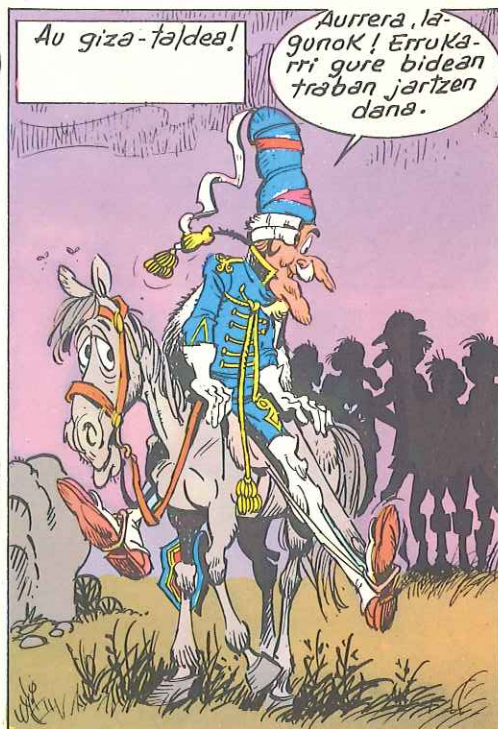
Ori da gizon indartsua! Nere morroi etarriko al ziñake?



Aien baiezkoa artzeaz bajera, aize-bolara batek aidean jaso ninduan...



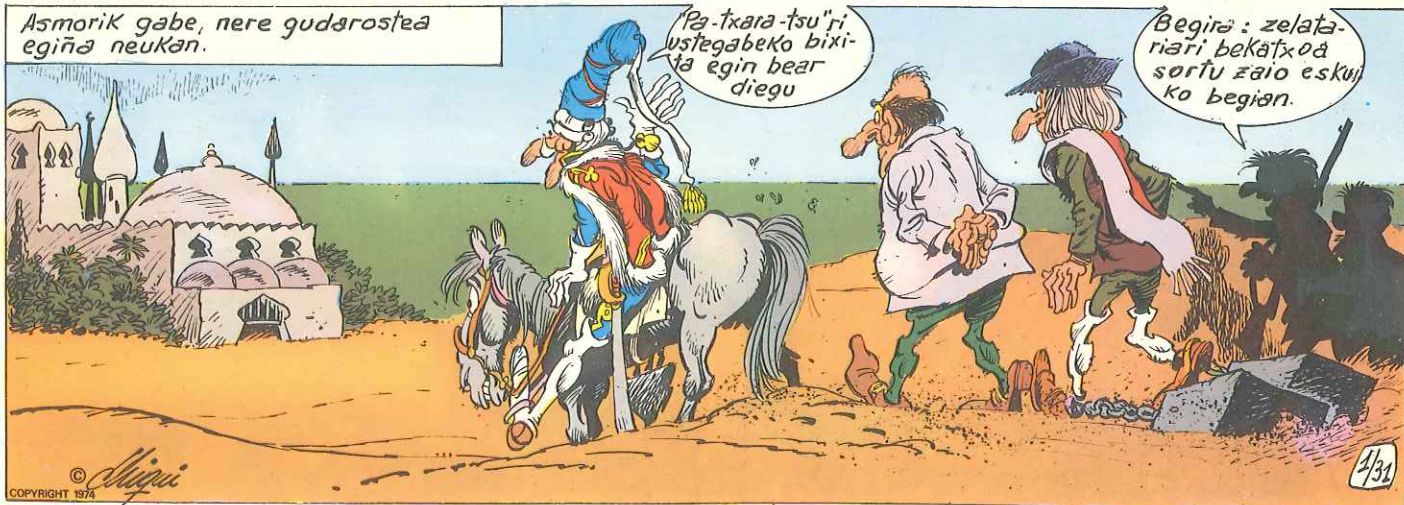
Bai, jauna... Aize-zurunbillo ori, nik sortu dut. Errota erabiltzeko bear Ori dek sudurra!



Au giza-taldea!

Aurrera, lagunok! Errukarri gure bidean traban jaritzen dana.

Asmorik gabe, nere gudarostea egiña neukan.



"Pa-txara-tsu"ri ustegabeko bixi-ta egin bear diegu

Begira: zelatariari bekaixoa sortu zaio eskuriko begian.



Ormatzar oien gainetik igaro nintzanean, bala baten gainean joan nintzan.

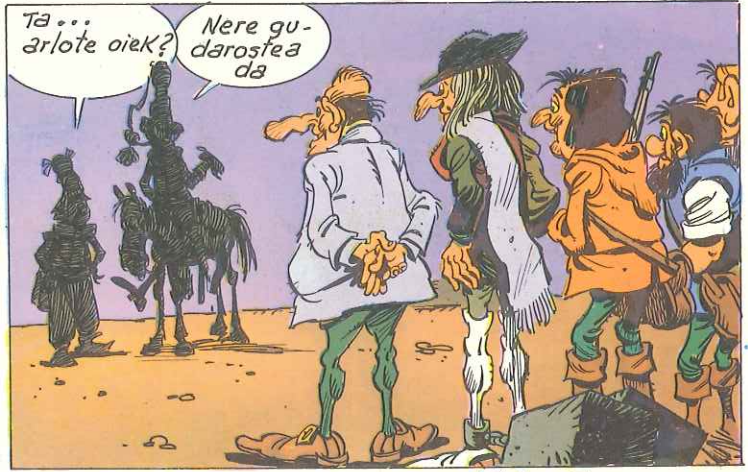


Orain ikusi-Ko duzute, nola-Ko arrera egiten diguten!



Baroi jaunak, zu berriz ere emen?

Zu oraindik ere zeletarien buru? Ala... lanetik jai eman dizute?



Ta... arlote oiek?

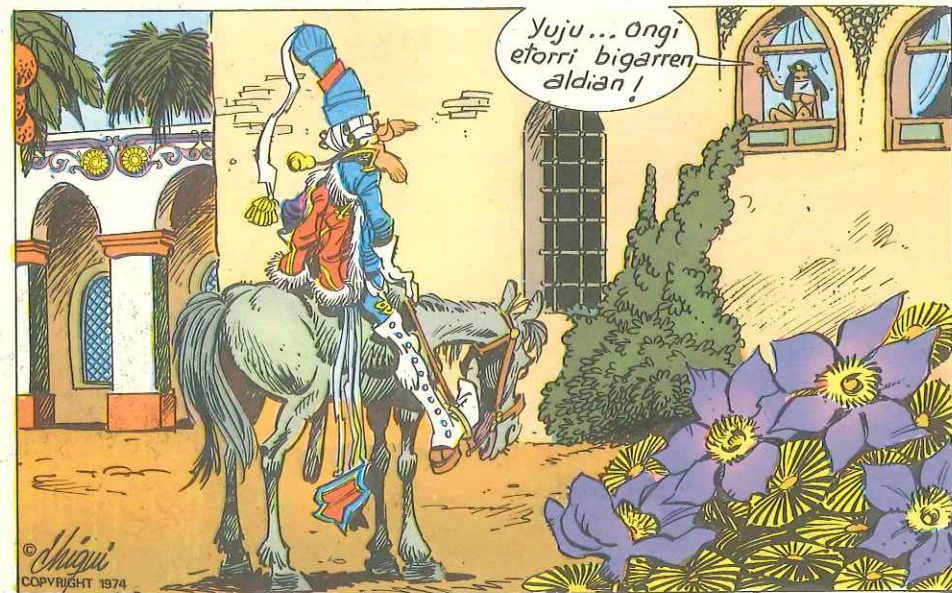
Nere gudarostea da



GUDAROSTEA!!

Txorimaloak geienaz ere! Ja, ja, ja!

HA HA HA



Yuju... Ongi etorri bigarren aldian!



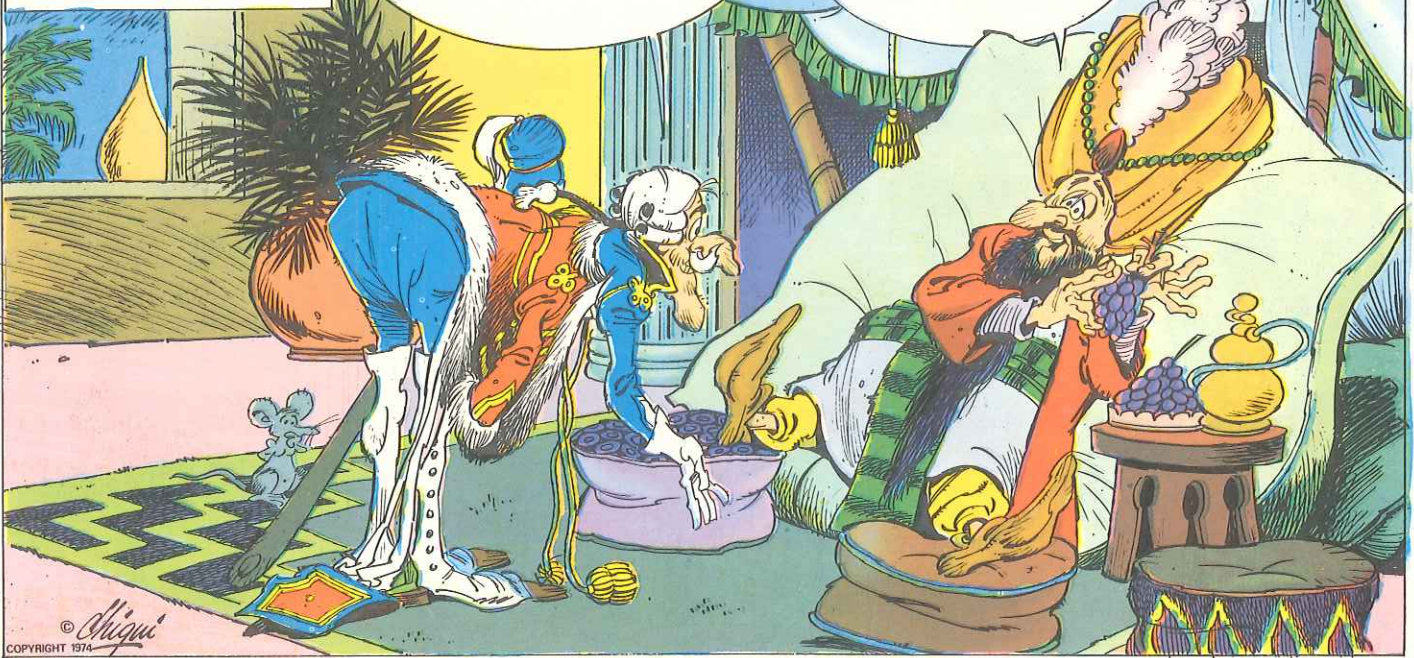
Gaztetzen ari naiz!

Ez nekian asko, emen zai neukana...

"Pa-txara-tsu" Sultana  
ikustera joateak, gaz-  
tetu egin ninduan...

Sultan jauna, azkenen-  
goz ikusi zindudane-  
tik, gaztetu egin zera...

Zu ere beti gaz-  
te zaude, Baroi  
jauna.



© Miqui  
COPYRIGHT 1974

Gudari-talde txiki  
batekin leengo baz-  
tarrak ikustera a-  
tera naiz.

Edan  
dezagun!



Pozgarri onera e-  
tortzea! ... Zure edari-  
du ala ere, Zar Aundiak  
edaten duana baiño  
maxkaloa da.



Maxka-  
lagoa?

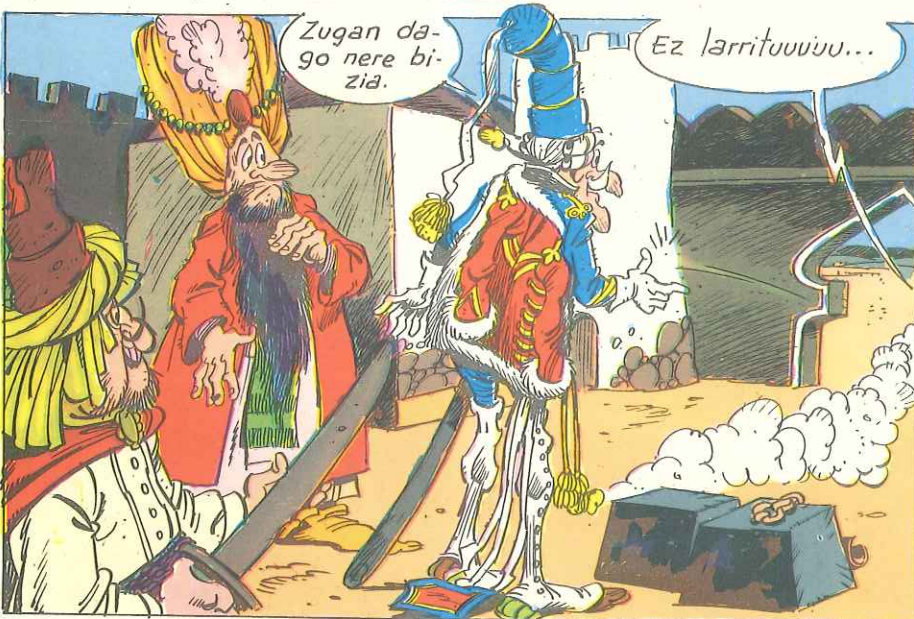
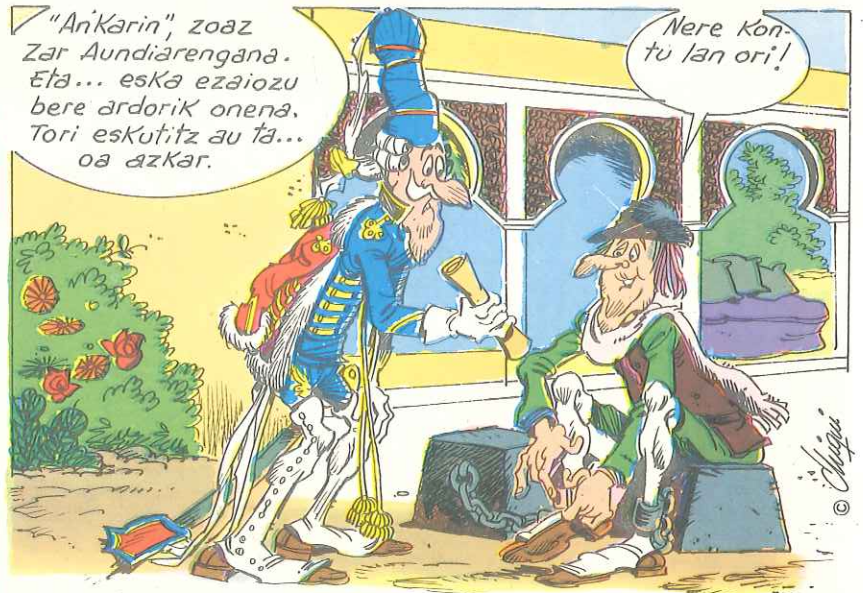
Maskal-  
txoagoa, ba,  
nere ustez.

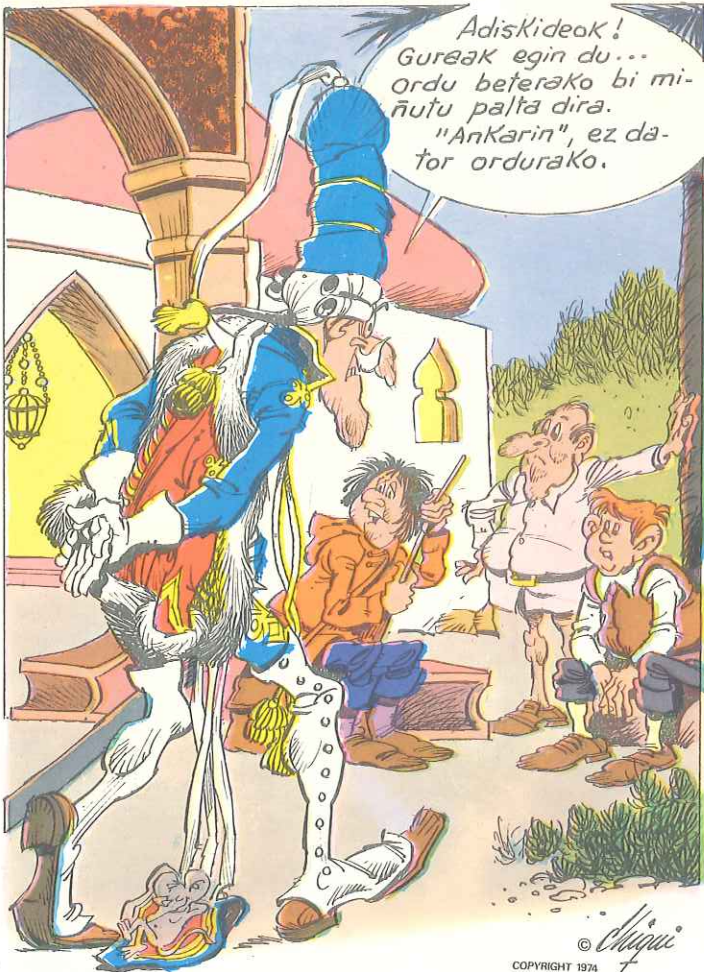
Sultana' ri  
irain egitea  
da ori.



Askoz gu-  
txiagotik, ama-  
ka bixitarik lepo-  
a galdu du, ba-  
roi jauna!!!







Adiskideak!  
Gureak egin du...  
Ordu baterako bi mi-  
ñutu palta dira.  
"Ankarin", ez da-  
tor ordurako.



Jauna, "Anka-  
rin"en lo-zurrun  
kak entzuten  
ditut.

Emendik  
bi leuatara  
loak aritu du.



Sagar aietara  
tiro egin-  
go dut.

PAW

PAW

© Chiqui  
COPYRIGHT 1974



Barka jauna!  
Loak atzeratu  
nau...

Madarikatu  
ori, ongi etorria  
izan adi!



ZZZZ!...  
Ai, nere loa!  
Noan azkar!!!



Baroi jauna, ardo au  
zagarria da. Sarituko zai-  
tut! Atera altxorrak  
nere kutxetatik!

Eraman  
aala guztia,  
zurea da.



"Indar" zu-  
re bearrean  
naiz.



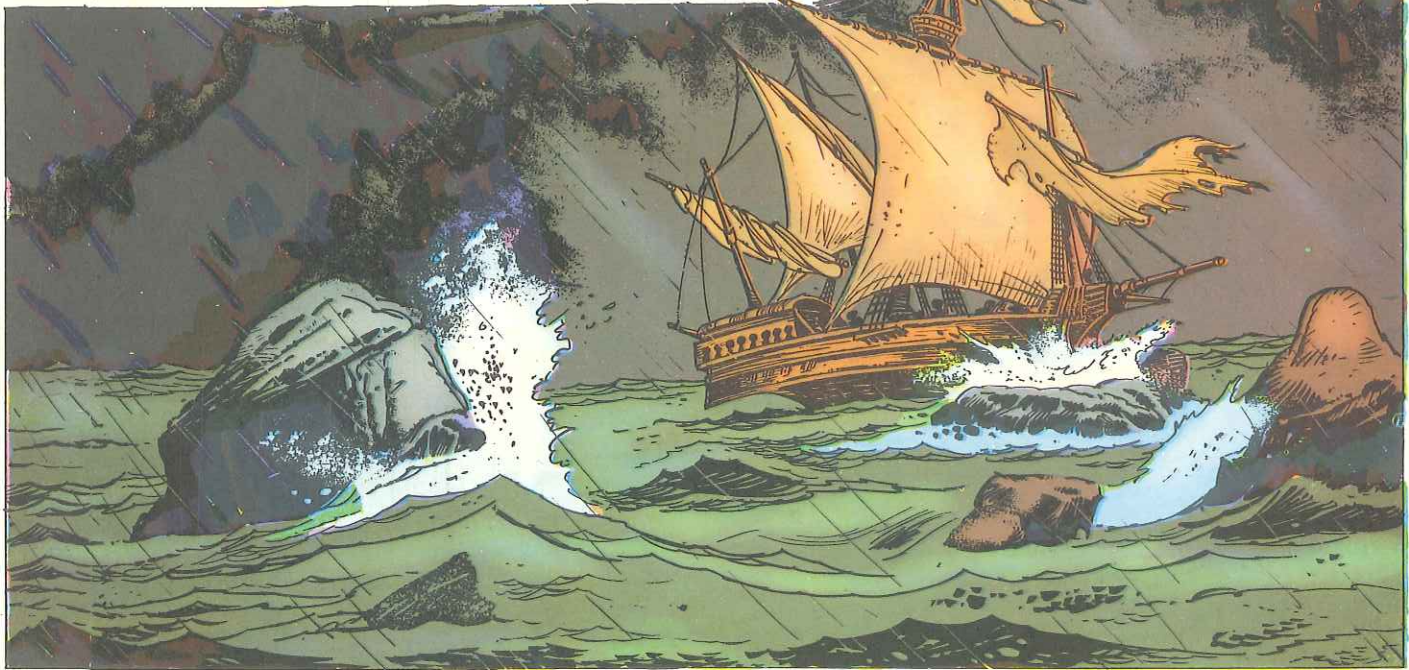


Jauna, e-kaitza dator !!

Bá... etor de-dilla. Emen borrokatuko gaituk.



Ji-Pai-Makil'ren gizonengandik igesi, bereala itsasoratu giñan...



Jo ta su mutillak !

**BOOM!**



Ja-ia on-doratu giñan!

Beste on-lako bat eta gureak egin du!



Borroka nai dufe, nunbait... Borroka, beraz!!!...



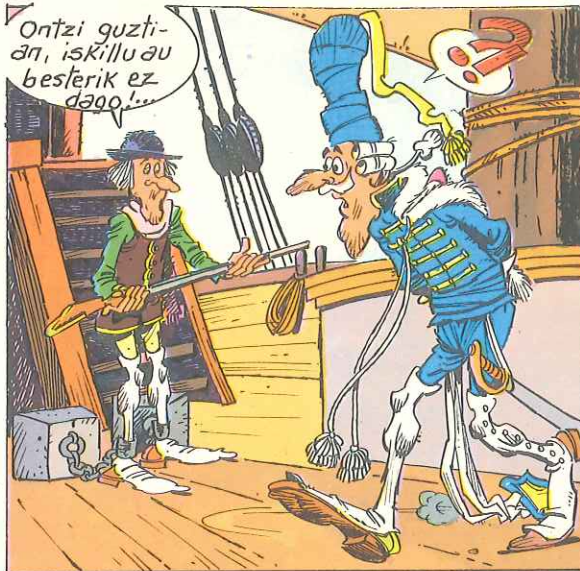
Bakaitza bere guda-tokira!





Guda-  
toKiak?...

Nungo  
guda-toKi-  
ak.?



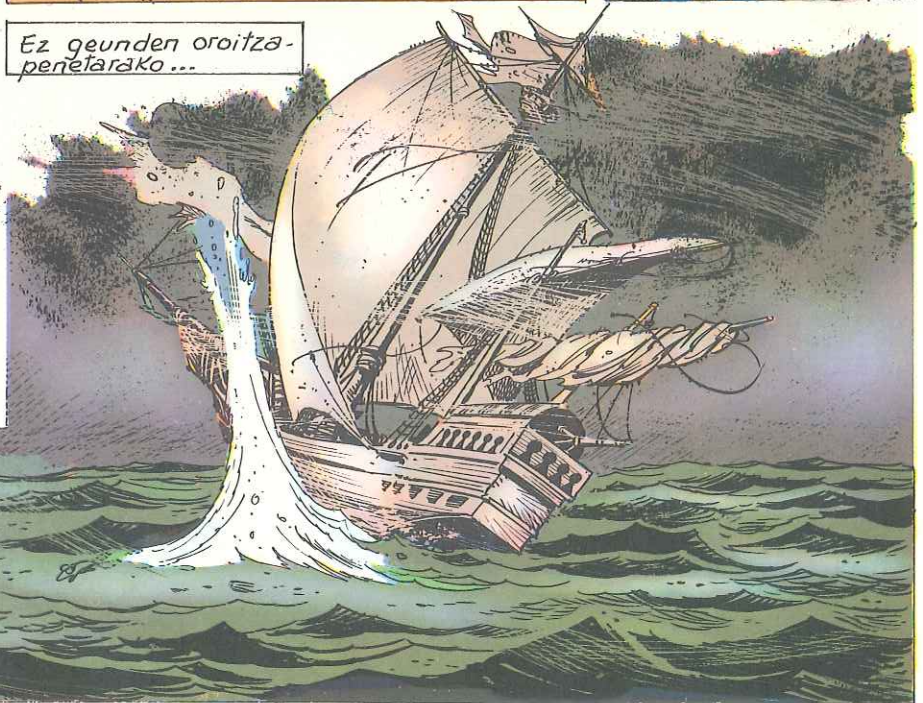
Ontzi guzti-  
an, iskilluau  
bestirik ez  
dago...



NaiKoa da!  
Iskillu gufxiagoz  
menderatu di-  
tut egundoko  
botrokak.

dza!

Ez geunden oroitza-  
penetarako...



Baroi jauna, 25  
ontzi datoz ez-  
ker aldeK...

Lagunak  
ala etsaiak

AdisKide-  
ak nik uste;  
denak alka-  
rreKin datoz  
eta



Mutilok!  
Bdzzzzz...  
Bdzzzzz...!!!

© Miqui



Sudurgaitz su-  
durreK aizea  
botatzen asi zan.

Ori  
duK  
eta!

Arek sortutako ekaitz burrun-  
dak, etsaien ontziak ondora-  
tzeke zorian jarri zituan. Eta  
geurea ere bai...



Bele-betean jo ti-  
roz eta...



ontzia urpera!...



Aufi!

Drau!

Aliron!

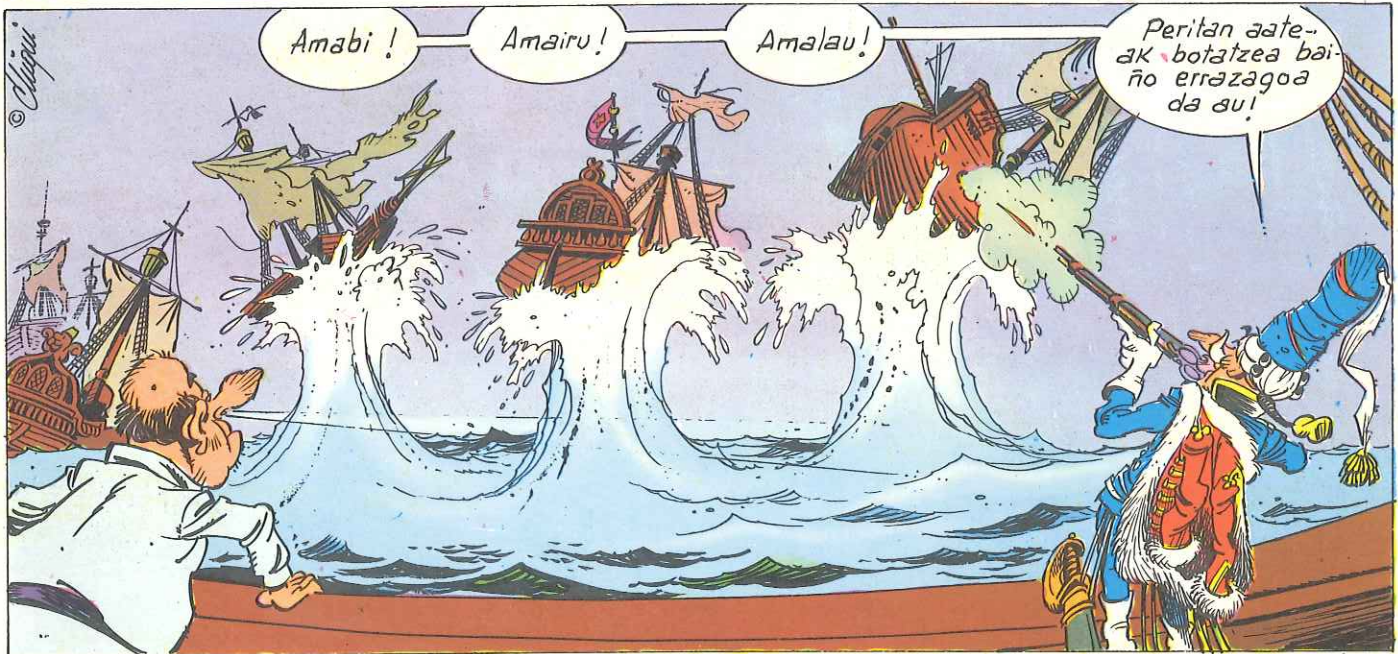


Amabi!

Amairu!

Amalau!

Peritan aate-  
ak botatzea bai-  
ño errazagoa  
da au!



Ji-Poi-MaKil  
ezker alde-  
tik!

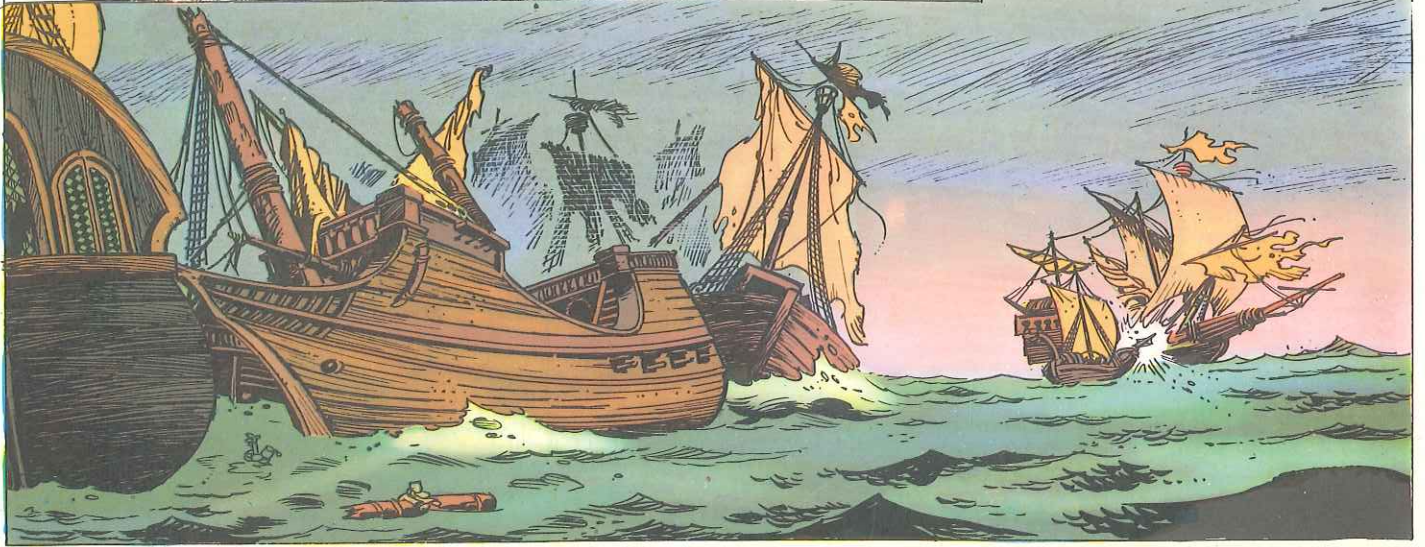


Or, or!  
Jota il!

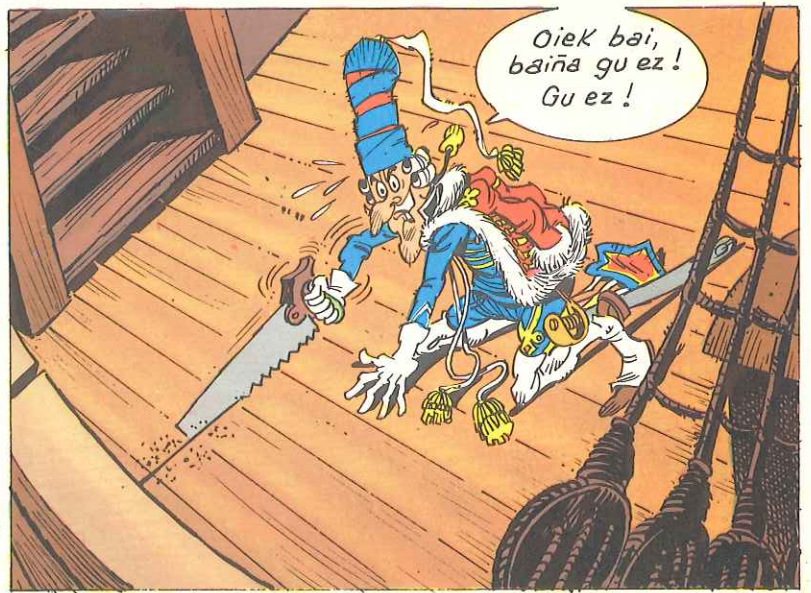


Il edo biziko arriskua jokatu zuten...

Ji-Pai-Makil'ek amorruz erotuta txistu batean eraso zigun.



Urpera  
goaz !!!



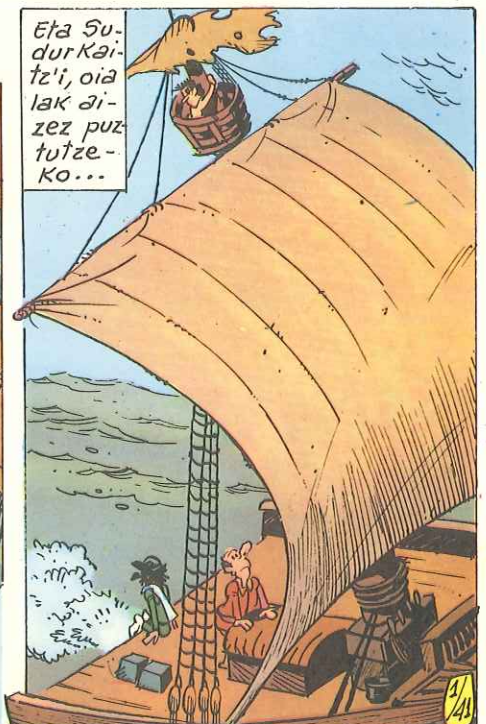
Oiek bai,  
baiña gu ez!  
Gu ez!



Ontzia erditiK ebaki ta zulatutako alde berian utzi nuan...



Ankarin'i bi oiñez ontziari eragiteko agindu nion...



Eta SudurKaitz'i, oia lak aizez puztuze-ko...

Ontzia urperatu arren, Ji-Poi-Makil gaiztoak etzuan etsi.



Ankarin, as-  
indu ire ankaK!  
Galdu gaituk  
bestela.



Urpean  
ere borrokan  
jarraitzen du  
orrek!

© Chiqui



Jotzen  
gaituala!

Begi ona  
du arraio  
oneK!

Zuzen-zu-  
zen dijoa !!!

Baroia'  
ren gelara  
doa!

Bala txi-  
kia da.

Ez da-  
go bala txi-  
kiriK.

Zuk  
ala diozu.



Orain nere kon-  
tuak ateratzera...  
Ontzi osoa baiño  
zailagoa da ontzi-  
erdia zuzentzea.



Erre...

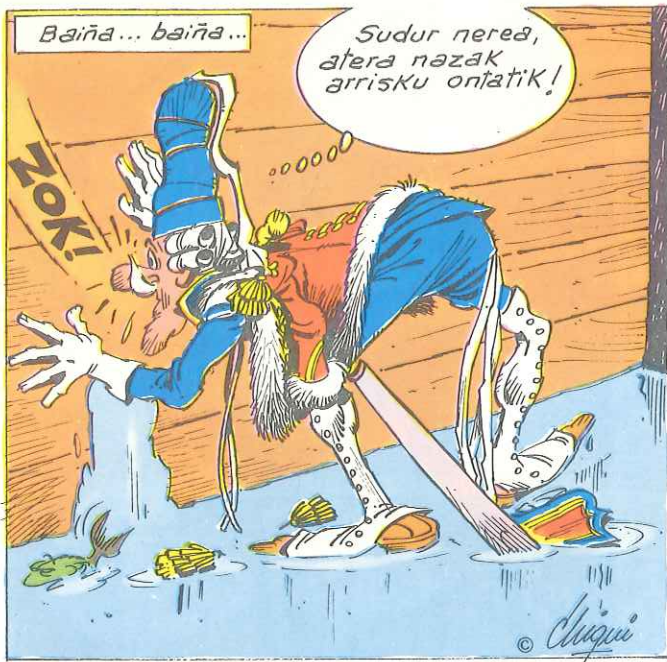


...motz!

FFFUUU...

Zulotik  
ura!...

Ontzia zulatu zigun... Arriskuan geunden.





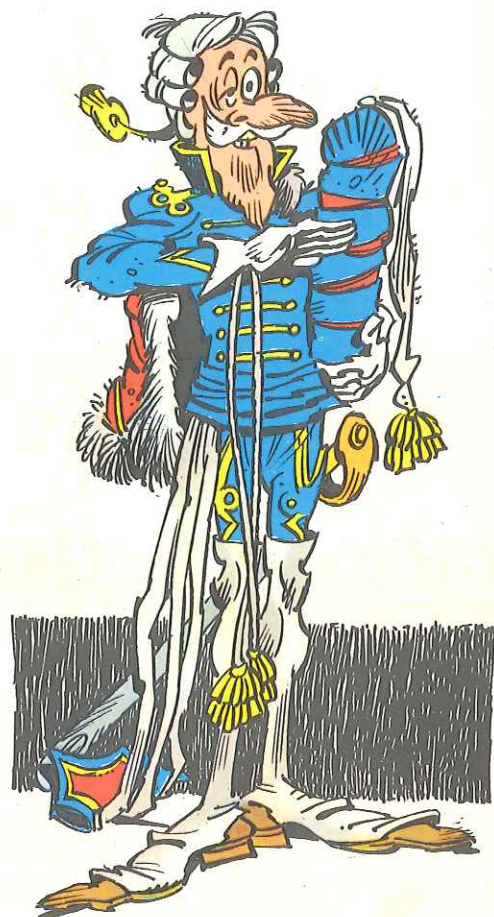
Baiña, Erodoto'k esan zuan bezela; ori beste liburu baterako kontua da...

# ASI GAITEZEN, GEZURRAK ASMATZEN...

Gudari asko ta asko, mariñelen antzekoak izan oi dira. Gerratera, arrantzura bezela joaten dira; ta etxera itzultzen diranean, arrapatu dituzten arraien neurria ematen, oso mutillak ditugu. Aien erronkak eta mingaiñak ez dute azkenik. Sinistu nai ba'diezu, aurrez kontuak ateratzen eta aien esaneri beroarena kentzen asi bearra izango duzu. Alako burrukarik eta ainbeste burrukalari, nola bildu ote ziran dioten lekuan? Illak eta biziak, konta-eziñak omen... Eta zuk zeure artean au diozu: aldi aretan erri aretan onenbeste bizilagun ba'ziran, gudari ta burrukalariiek onenbeste izan bearko zuten. Ainbeste etsai ba'ziran eraso aretan, nola gelditu dira ainbeste ildako burruka-lekuan?

Mundua mundu danetik, Friedrich Karl Baroia baiño amesgille, gezurta ta erronka-jotzaille aundiagorik ez da sortu iñun. Aizati au, Muntxausen uriko jauntzat jotzen dute. Erri au Alemania'n dugu, ta kontuak ondo atera ba'ditugu, 1720'an jaio ta 1797'an il omen zan. Nun etzan ura izan? Ta nun etzuan bere besoa borroketa neurtu? Errusi'ko guda-ontzietan turkotarreri berea emana, berak zionez. Munduari, aren esanez, bira osoa emana, noski. Illargira ere bi aldiz joateko aukera izan omen zuan.

Ezpataz jokatzen yayoa bai ba-zan. Orregatik, iñork etzion «Gezurta» zanik esaten, Alakoak asmatu zituan gure baroiak... Azkenerako, Frantzi'ko Matxinada ondoren, Europa osoa bere asmaketaz eta gezurrez bete zuan. Aren panparroikeriak etzuan mugarik; eta jendeak, gezurra ta egia, ametsa ta gertatua, danak intxaur-saltsa batean nastu zituan.





Baroi onen istoriz txoratuta, dana egia dala ere pozik esango genduke. Baiña Baroia amets-utsa izan zan. Gezur auen aize-emaille, antziñako gauza-zale, Erik Raspe izan zan. Au, urteetan Baroiarekin garagardoa edaten eta Baroi berritxuaren kontuak idazten ari izan zan ardangela batean. Gero, Baroiaren ezpata-bildurra Inglaterra'n galdu zuanean, lenbiziko liburua 1785'an argitaratu zuan. Liburu onek «Gertalokak» izan zuan izenburua, «Abenturak», alegia. Andik aurrera ames-gizon onen izena ta ibilliak lurbira osoaren lau aldetara zabaldu ziran.

Gaur berriro pizten ba'dugu, barka, arren, joan zan garai baten oroimiñez eskeintzen baitizuegu. Geroko munduak, ez du leengoaren antzik izango. Baroiaren asmaketak ere, ez dira berrituko. Antziñako kontaketak gainduak izan dira aspaldi. Baiña or gelditzen da gudara amesgille onen irudia; makiña gabeko gerrateetan saildua; bere asmaketak eta ametsak giza-usaiz maituak. Erdi-gizon, erdi-amets... baiña zerbait gizon, nolana.

CARLOS ALBERTO CORNEJO'k, Gazteleraz.  
ETXANIZ'TAR NEMESIO'k, Euskeraz.



LABAYRU-IRASTEGIA

BIBLIOTERA - DENIO

Sarr 26.327/95

Gara.

Tokia.

